

Централна кооперативна банка АД Скопје

**ГОДИШЕН ИЗВЕШТАЈ ЗА РАБОТЕЊЕТО НА
ЦЕНТРАЛНА КООПЕРАТИВНА БАНКА АД СКОПЈЕ
ВО 2022 ГОДИНА**

Скопје, април 2023 година

Содржина:

1. МАКРОЕКОНОМСКОТО ОКРУЖУВАЊЕ И ДЕЛОВНАТА АКТИВНОСТ НА БАНКАТА.....	4
2. РАБОТЕЊЕ НА ЦЕНТРАЛНА КООПЕРАТИВНА БАНКА АД СКОПЈЕ.....	6
2.1. Корпоративно управување.....	6
2.1.1. Собрание на акционери	6
2.1.2. Надзорен одбор	7
2.1.2.1. Извршување на надзорната функција.....	9
2.1.3. Одбор за ревизија.....	10
2.1.4. Управен одбор	11
2.1.5. Одбор за управување со ризици.....	12
2.1.6. Кредитен одбор.....	13
2.1.7. Организациона структура	14
2.1.8. Акционерски капитал и сопственичка структура	14
2.1.9. Кодекс за корпоративно управување	15
2.1.10. Кодекс за корпоративно-општествена одговорност	16
2.1.11. Политика за судир на интереси	16
2.1.12. Политика за наградување на вработените	17
2.2. Деловно-финансиско работење	18
2.2.1. Показатели за профитабилност.....	18
2.2.2. Финансиски резултати.....	19
2.2.3. Финансиска позиција на Банката	23
2.3. Управување со ризиците	25
2.3.1. Управување со кредитен ризик	26
2.3.2. Управување со валутен ризик	28
2.3.3. Управување со ликвидносен ризик.....	28
2.3.4. Ризик од промена на каматните стапки во портфолиото на банкарски активности	29
2.3.5. Оперативен ризик	29
2.4. Законска регулатива во Република Северна Македонија во 2022 година ...	31
2.4.1. Позначајни измени во регулативата во 2022 година	31
2.4.2. Усогласеност со законската регулатива	32
2.5. Деловно работење на Банката по одделни сегменти	33
2.5.1. Кредитирање население.....	33
2.5.2. Картично работење	34
2.5.3. Кредитирање правни лица	34
2.5.4. Кредитна администрација.....	35
2.5.5. Денарски платен промет	36
2.5.6. Платен промет со странство	36
2.5.7. Служба за деловна мрежа	37
2.5.8. Трезорско работење.....	38
2.5.9. Информатичка технологија.....	38
2.5.10. ОСИС	39
2.5.11. Спречување на перење пари и финансирање тероризам.....	39
2.5.12. Човечки ресурси.....	40
2.5.13. Финансиска контрола	41
2.5.14. Внатрешна ревизија	41
2.5.15. Надворешна ревизија.....	43

<i>Прилог 1: Биланс на успех.....</i>	<i>44</i>
<i>Прилог 2: Биланс на состојба.....</i>	<i>45</i>
<i>Прилог 3: Организациска шема.....</i>	<i>46</i>
<i>Прилог 4: Податоци за членовите на одборите.....</i>	<i>47</i>

1. МАКРОЕКОНОМСКОТО ОКРУЖУВАЊЕ И ДЕЛОВНАТА АКТИВНОСТ НА БАНКАТА

Глобалната економска активност во 2022 година се соочи со забавување, пред сè, поради општиот пораст на нивото на цени, високата стапка на инфлација, затегнатите финансиски услови во повеќето региони, ескалацијата на руско-украинскиот конфликт и долготрајната пандемија Ковид-19 кои имаа влијание за одредени отстапувања во економијата.

Монетарната политика треба да остане на курсот за да ја врати стабилноста на цените, а фискалната политика треба да има за цел да ги ублажи притисоците врз трошоците на животот, а истовремено да одржува доволно цврст став усогласен со монетарната политика. Структурните реформи може дополнително да ја поддржат борбата против инфлацијата преку подобрување на продуктивноста и олеснување на ограничувањата во понудата, додека мултилатералната соработка е неопходна за брзо следење на транзицијата на зелената енергија и спречување на фрагментацијата.

Глобалниот раст се очекува да се намали од очекувани 3,4% во 2022 година на 2,9% во 2023 година, а потоа да порасне до 3,1% во 2024 година. Предвидувањата за 2023 година се 0,2% повисоки од предвидените од октомврските предвидувања во 2022 година, но пониски од историскиот просек (2000-19) од 3,8%. Порастот на стапките на централните банки како начин за справување со инфлацијата и војната на Русија во Украина продолжуваат да прават притисок на економската активност. Брзото ширење на КОВИД-19 во Кина го намали растот во 2022 година, но последното реотворање прикажува опоравување на екомонијата побрзо од очекуваното. Глобалната инфлација се очекува да се намали од 8,8% во 2022 година на 6,6% во 2023 година и 4,3% во 2024 година, но, сепак, на ниво повисоко од пред пандемијата (2017-19) на ниво од околу 3,5%.¹

Во однос на економската состојба во **еврозоната**, како наш главен трговски партнер, првичните податоци укажуваат натамошно забавување на економската активност во четвртиот квартал од 2022 година. Со тоа просечниот раст на БДП во еврозоната за целата 2022 година изнесува 3,5% (5,3% во 2021 година). Во поглед на странската каматна стапка ЕУРИБОР со едномесечна рочност, остварувањето за 2022 година е блиску до нивото од октомвриската оценка, додека најновите оценки за 2023 и 2024 година се ревидирани нагоре, во согласност со најавата и очекувањата дека ЕЦБ ќе продолжи со зголемување на каматните стапки во следниот период.²

Македонската економија има висок степен на трговска отвореност и како таква е под силно влијание на меѓународните трговски текови и политики, а посебно на тековите од еврозоната, имајќи ги предвид тековите во Германија, како најголем трговски партнер.

Макроекономското окружување во 2022 година е претставено со:

- реален раст на македонската економија од 2,7%³;

¹ World Economic Outlook, IMF, released in January 2023

² Народна банка на Р Македонија, Најнови макроекономски показатели, февруари 2023

³ Народна банка на Република Македонија, Квартален извештај, февруари 2023

- стапка на инфлација во 2022 година од 14,2%;

Податоците за бруто-девизните резерви за четвртото тримесечје се подобри од очекуваните според октомвриските проекции, со што за целата 2022 година тие остварија раст, наспроти очекуваниот пад. Проекцијата за периодот 2023 – 2024 година предвидува раст на девизните резерви и задржување на показателите за адекватноста во сигурната зона.

Македонскиот банкарски систем - и во третиот квартал од 2022 година, банкарскиот систем сè уште работи во услови на нагласени ризици поради продолжениот воен конфликт во Украина и инфлациските притисоци и предизвици поврзани со енергетската криза. И во такво окружување, банките се отпорни на надворешните шокови и без видливи негативни ефекти врз нивните биланси.⁴

Во последното тримесечје од 2022 година, кредитната активност на банките забрза, движење коешто е карактеристично за кредитниот пазар кон крајот на годината. Анализирани од секторски аспект, кварталниот кредитен раст во најголем дел произлегува од зголемената кредитна поддршка на корпоративниот сектор, при поумерен раст на кредитите на домаќинствата. На годишна основа, кредитниот раст на крајот на четвртиот квартал изнесуваше 9,4%⁵. Од валутен аспект, девизните кредити имаат најголем придонес во кредитниот раст, што, од една страна, произлегува од задолжувањето на државата со краткорочен девизен кредит во ова тримесечје, а, од друга страна, е последица на посилен раст на девизните кредити на претпријатијата, во услови на повисоки цени на енергенсите и општо на увозните добра.

Од аспект на депозитната база, на годишна основа, вкупните депозити во декември во 2022 година се повисоки за 4,9%⁶, за што најголем придонес има зголемувањето на депозитите, како на домаќинствата, така и на претпријатијата. Од валутен аспект, зголемувањето е резултат на позитивниот придонес на депозитите во домашна валута (со вклучени депозитни пари) и во помал дел и на депозитите во странска валута.

Бројот на банки во Република Северна Македонија е непроменет во однос на претходниот квартал и изнесува тринаесет банки. Девет банки се во претежна странска сопственост, од кои пет се подружници на странски банки.⁷

Табела 1: Показатели за работењето на банкарскиот сектор во 2022 г.

Во милиони денари

Показатели	Средни банки (СБ)	Банкарски сектор (БС)	ЦКБ	ЦКБ/СБ	ЦКБ/БС
Вкупна актива	42,430	684,255	11,171	26.33%	1.63%
Капитал и резерви	5,420	84,361	1,307	24.11%	1.55%
Вкупни депозити на нефинансиски субјекти	29,962	493,955	8,258	27.56%	1.67%
Бруто-кредити на нефинансиски субјекти	26,990	422,522	7,476	27.70%	1.77%
Финансиски резултат	269	9,675	38	14.13%	0.39%

*Извор: НБРМ – Основни показатели за работењето на банките: состојба на 31.12.2022 година.⁸

⁴ ИЗВЕШТАЈ ЗА РИЗИЦИТЕ ВО БАНКАРСКИОТ СЕКТОР НА РЕПУБЛИКА СЕВЕРНА МАКЕДОНИЈА ВО ТРЕТИОТ КВАРТАЛ ОД 2022 ГОДИНА

⁵ Народна банка на Република Северна Македонија, Квартален извештај, февруари 2023

⁶ Народна Банка на Република Северна Македонија, Најнови макроекономски показатели, февруари 2023

⁷ ИЗВЕШТАЈ ЗА РИЗИЦИТЕ ВО БАНКАРСКИОТ СЕКТОР НА РЕПУБЛИКА СЕВЕРНА МАКЕДОНИЈА ВО ТРЕТИОТ КВАРТАЛ ОД 2022 ГОДИНА

⁸ ПОДАТОЦИ И ПОКАЗАТЕЛИ ЗА БАНКАРСКИОТ СИСТЕМ НА РЕПУБЛИКА СЕВЕРНА МАКЕДОНИЈА, 31.12.2022 година

2. РАБОТЕЊЕ НА ЦЕНТРАЛНА КООПЕРАТИВНА БАНКА АД СКОПЈЕ

2.1. Корпоративно управување

Корпоративното управување на Банката како збир од заемни односи меѓу Управниот одбор, Надзорниот одбор, другите лица со посебни права и одговорности кои извршуваат раководна функција во Банката, акционерите на Банката и останатите заинтересирани субјекти во ЦКБ АД Скопје се заснова на принципите на одговорност, транспарентност и контрола во одлучувањето и во секојдневното работење и известување за состојбите во Банката. Корпоративното управување на Банката е олицетворено преку органите на Банката кои имаат клучна улога во нејзиното ефикасно работење.

Во 2022 година, Централна кооперативна банка АД Скопје работеше со стремез за добри резултати, управување и стабилност, навремено и точно известување на Народната банка на РСМ, квалитетно и континуирано управување со пазарните ризици, планирање нови и развој на постоечки производи и услуги на пазарот, усогласување на актите и политиките со измените во законската и подзаконската регулатива, заштита на информативниот систем, усогласување на каматните стапки и тарифата со општите услови на пазарот, како и наплата на проблематични побарувања.

Активностите генерално беа насочени кон следење на визијата Банката да стане една од подобрите банки во Република Северна Македонија и да биде сигурен и конструктивен партнер на секој нејзин клиент. Дејностите беа ориентирани кон остварување на нејзината мисија - да креира трајни врски со клиентите и подлабоко да навлезе на македонскиот пазар преку финансирање мали и средни претпријатија и физички лица, како и понуда на современи финансиски услуги кои ги исполнуваат највисоките професионални стандарди, притоа стремејќи се да одржува позитивна и стимулативна работна атмосфера и да ги поттикнува иницијативите и да ги наградува реалните резултати и успеси.

2.1.1. Собрание на акционери

Собранието на акционерите на Централна кооперативна банка АД Скопје во рамките на своите надлежности ги врши сите работи утврдени со законските прописи и со Статутот на Банката.

На 31.5.2022 година се одржа седница на Годишно собрание на акционерите, на којашто беа усвоени повеќе редовни извештаи, согласно со законските обврски и со Статутот на Банката, и тоа:

- Годишниот извештај за работењето на Централна кооперативна банка АД Скопје во 2021 година, со писмено мислење по истиот, изготвено од страна на Надзорниот одбор и Предлог-одлука за усвојување на Годишниот извештај и Мислењето;
- Годишната сметка со состојба на 31.12.2021 година и финансиските извештаи на Банката за 2021 година, со Предлог-одлука за усвојување на истите;
- Извештајот на Друштвото за ревизија „Грант Торнтон“ ДОО Скопје за извршена ревизија на финансиските извештаи на Централна кооперативна банка АД Скопје, изготвени за годината што завршува на 31.12.2021 година, со Писмено мислење од Надзорниот одбор за Извештајот на Друштвото за ревизија и Предлог-одлука за усвојување на Извештајот на Друштвото за ревизија и мислењето од Надзорниот одбор;

- Годишниот извештај за работењето на Надзорниот одбор во 2021 година, со Оценка на сопствената работа во 2021 година, од аспект на поединечните членови и колективно и Предлог-одлука за усвојување на Извештајот на Надзорниот одбор.

Исто така, на Годишното собрание беа донесени повеќе одлуки, меѓу кои:

- Одлука за усвојување на Годишниот извештај и на Мислењето од Надзорниот одбор;
- Одлука за усвојување на Годишната сметка и на финансиските извештаи;
- Одлука за употреба и распоредување на остварената добивка во 2021 година;
- Одлука за усвојување на Извештајот на Друштвото за ревизија „Грант Торнтон“ ДОО Скопје и на Мислењето од Надзорниот одбор;
- Одлука за усвојување на Извештајот на Надзорниот одбор;
- Одлуки за одобрување на работата на членовите на Надзорниот одбор на ЦКБ АД Скопје во 2021 година;
- Одлуки за одобрување на работата на членовите на Управниот одбор на ЦКБ АД Скопје во 2021 година;
- Одлука за повторно именување членови на Надзорниот одбор на ЦКБ АД Скопје.

На 26.7.2022 година, акционерите на ЦКБ АД Скопје одржаа седница на Вонредно собрание. На Седницата се донесоа две одлуки, и тоа:

- Одлука за усвојување на Предлогот на Одборот за ревизија за назначување друштво за ревизија за 2022 година, и
- Одлука за повторно именување независен член на Надзорниот одбор на ЦКБ АД Скопје.

На 22.11.2022 година, акционерите на ЦКБ АД Скопје одржаа седница на Вонредно собрание. На Седницата се донесе одлука за именување независен член на Надзорниот одбор на ЦКБ АД Скопје.

2.1.2. Надзорен одбор

Надзорниот одбор на Централна кооперативна банка АД Скопје претставува самостоен и независен орган кој своите надлежности ги извршува согласно со законските прописи, Статутот на ЦКБ АД Скопје и Кодексот за корпоративно управување на Банката. Надзорниот одбор ги усвојува деловната политика и развојниот план на Банката и го следи нивното спроведување, ги одобрува и донесува политиките за вршење финансиски активности и го надгледува нивното спроведување, ги одобрува и ги донесува плановите, програмите и другите општи акти врз основа на кои работи Банката, постојано го следи нејзиното работење, ги следи и ги анализира извештаите на супервизорската контрола над ЦКБ АД Скопје и други извештаи од Народната банка на РСМ и презема други мерки за усогласување и работење на Банката согласно со законските и подзаконските прописи. Одговорен е да обезбеди добро работење, управување и стабилност на ЦКБ АД Скопје, како и навремено и точно финансиско известување на надлежните институции.

Во рамките на овие надлежности, Надзорниот одбор на ЦКБ АД Скопје во текот на 2022 година работеше со стремеж за добро работење, управување и стабилност на Банката, навремено и точно известување на Народната банка на Република Северна Македонија, квалитетно и континуирано управување со пазарните ризици, планирање нови и развој на постоечки производи и услуги на пазарот, усогласување на актите и политиките со измените во законската и подзаконската регулатива, заштита на информативниот систем, усогласување на каматните стапки и тарифата со општите услови на пазарот. Работата беше ориентирана кон остварување на целите за зголемување и подобрување на квалитетот на кредитното портфолио, вршење ефикасна контрола врз процесите на работа, минимизирање на оперативните ризици, постигнување определени финансиски и организациски резултати.

Активностите генерално беа насочени Банката да биде сигурен и конструктивен партнер на секој нејзин клиент. Дејностите беа ориентирани кон остварување на нејзината мисија - да креира трајни врски со клиентите и подлабоко да навлезе на македонскиот пазар преку финансирање мали и средни претпријатија и физички лица, како и понуда на современи финансиски услуги кои ги исполнуваат највисоките професионални стандарди, притоа стремејќи се да одржува позитивна и стимулативна работна атмосфера и да ги поттикнува иницијативите и да ги наградува реалните резултати и успеси.

Работењето на Надзорниот одбор на ЦКБ АД Скопје во текот на 2022 година се одвиваше во услови коишто се последица на ширењето на корона-вирусот – ковид-19. Надзорниот одбор во текот на 2022 година беше ориентиран кон остварување на основните стратешки цели, и тоа: одржување во групата на средни банки во банкарскиот сектор на Република Северна Македонија, на најефикасен начин да обезбеди висококвалитетни производи и услуги во пресрет на потребите на клиентите и да оствари позитивна стапка на поврат на капиталот и задоволителен принос на акционерите на Банката.

Централна кооперативна банка АД Скопје во текот на 2022 година настојуваше:

- да има одржлив раст на кредитите и да ја зајакне својата пазарна позиција во националната економија;
- да дефинира политики и процедури за усогласување на работењето со најдобрите меѓународни практики и закони;
- да одржува висок квалитет на кредитното портфолио и задоволително ниво на покриеност со резервации;
- одржување стабилно депозитно јадро и висок степен на ликвидност, и одржување на ризичните позиции во рамките на лимитите утврдени од страна на Народната банка на РСМ, како и во рамките на интерните лимити.

Со цел подобрување на севкупната финансиска позиција на Банката, Надзорниот одбор донесе бројни одлуки, меѓу кои и одлуки од доменот на кредитирањето, односно вршеше измени и дополнувања на параметрите на постоечките продукти во насока на подобрување на условите за клиентите и определуваше промотивни услови и периоди за продуктите.

Надзорниот одбор на своите седници полноправно одлучуваше согласно со законските и подзаконските прописи, Статутот на Банката и Деловникот за работа на Надзорниот одбор, а одлуките ги донесуваше со мнозинство гласови.

Во 2022 година, Надзорниот одбор одговорно ги вршеше своите активности во насока на обезбедување добро работење, управување и стабилност на Банката, како и навремено и точно финансиско известување на Народната банка на РСМ.

Надзорниот одбор како орган на Централна кооперативна банка АД Скопје е именуван од страна на Собранието на акционерите, по добивање претходна согласност од гувернерот на Народната банка на Република Северна Македонија. Своите активности генерално ги остваруваше на редовни седници кои се одржуваа најмалку еднаш квартално, согласно со Законот за банките и Статутот на Банката.

Потоа Надзорниот одбор продолжи да работи во следниот состав:

- Тихомир Ангелов Атанасов – претседател, со мандат до 13.9.2026 год.;
- Георги Димитров Константинов – заменик-претседател, со мандат до 13.9.2026 год.;
- Христо Георгиев Христов - член, со мандат до 13.9.2026 год.;
- Љубен Лилјанов Нанов – независен член, со мандат до 4.6.2024 год., и
- Киро Костов - независен член, со мандат до 25.9.2022 год.

При изборот на независните членови во целост се испочитувани критериумите за независност, утврдени со Законот за банките.

Во текот на 2022 година, на членовите на Надзорниот одбор, Банката им исплати вкупен фиксен надомест во висина од 2,874 илјади денари.

2.1.2.1. Извршување на надзорната функција

Во извршувањето на своите законски и статутарни надлежности, Надзорниот одбор постојано го следеше работењето на Банката и ги разгледуваше месечните извештаи на Управниот одбор за остварените финансиски резултати, ги следеше: движењето на сите финансиски показатели, Билансот на состојба, Билансот на успех, профитабилноста и ликвидноста, кредитното портфолио, депозитите на правни и физички лица, остварените приходи и расходи со нивната структура, сопствените средства, стапката на адекватност на капиталот, причините за промените во портфолиото и сите останати значајни прашања од работењето на Банката. Надзорниот одбор вршеше постојан надзор на работата на Банката и другите органи на истата, редовно соработуваше со Управниот одбор и остваруваше постојан надзор врз работењето и органите на Банката. Ги следеше ликвидноста, ризиците, другите значајни параметри за успешно остварување на функциите на истата и квалитетот на кредитното портфолио. Во услови на пандемијата предизвикана од ковид-19 Банката ги презеде и ги почитуваше сите пропишани мерки, согласно со донесените уредби на Владата на РСМ.

Во извештајниот период Надзорниот одбор вршеше надзор преку:

- редовно разгледување на извештаите на Управниот одбор за работењето на Централна кооперативна банка АД Скопје, извештаите за работењето на Управниот одбор на Банката, извештаите на Одборот за управување со ризиците, на Одборот за ревизија, Службата за внатрешна ревизија, Службата за контрола на усогласеноста на работењето на Банката со прописите, Службата за спречување перење пари и финансирање тероризам, на Лицето одговорно за сигурност на информативниот систем, Дирекцијата за анализа и управување со кредитниот ризик, извештаите за износ и вид на преземени средства на Банката; извештаите за одобрени исклучоци во каматни стапки при исплатени кредитни производи; кварталните извештаи за исплатени кредити коишто отстапуваат од стандардните кредитни производи, извештаите за земјоделски кредити, извештаите за клиенти на Банката кај коишто е идентификувано влошување на финансиската способност; извештаите за исплатени кредитно-гаранциски производи со негативно мислење од Службата за кредитен ризик и кредитни операции, како и со ризик-исклучоци, кварталните извештаи за извршени трансакции со поврзани лица;
- одобрување на изложеност кон лица од над 20% од сопствените средства на Банката, со исклучок на изложеност врз основа на купување хартии од вредност издадени од Народната банка на РСМ;
- одобрување трансакции со поврзани лица со Банката во износ од над 6.000.000 денари;
- анализа на кредитното портфолио на физички лица;
- усвојување на Финансискиот план на Банката, одобрување на плановите и програмите за работа и Годишниот план за работа на Службата за внатрешна ревизија;
- одобрување на Годишната сметка и на финансиските извештаи на Банката;
- усвојување на политиките за управување со ризиците, плановите и програмите за работа и општите интерни акти на Банката, освен актите што ги донесува Собранието на акционерите;
- разгледување на извештаите на супервизијата, други извештаи и записници, доставени од Народната банка, Управата за јавни приходи и други надлежни институции и преземање

- мерки и активности за надминување на утврдени неусогласености и слабости во работењето на Банката;
- разгледување на Годишниот извештај за работењето на ЦКБ АД Скопје;
  - други активности согласно со законската и подзаконската регулатива, Статутот и интерните акти на Банката.

Во периодот јануари-декември 2022 година, Надзорниот одбор во рамките на своите надлежности донесе определен број акти и ја оцени соодветноста на некои од постоечките, со кои се одобруваат деловните политики и стратегии во банкарското работење, како и други акти поврзани со работењето на Банката.

Во известувачкиот период Надзорниот одбор одржа вкупно седум седници, а во периодот меѓу две седници донесуваше одлуки без одржување состанок, со претходна согласност од сите членови.

- Тихомир Атанасов учествуваше во работата на 11 (единаесет) седници и 3 (три) пати даваше согласност за донесување одлуки без одржување седница, состанок;
- Георги Константинов учествуваше во работата на 11 (единаесет) седници и 3 (три) пати даваше согласност за донесување одлуки без одржување седница, состанок;
- Христо Христов учествуваше во работата на 11 (единаесет) седници и 3 (три) пати даваше согласност за донесување одлуки без одржување седница, состанок;
- Љубен Нанов учествуваше во работата на 11 (единаесет) седници и 3 (три) пати даваше согласност за донесување одлуки без одржување седница, состанок;
- Киро Костов учествуваше во работата на 11 (единаесет) седници и 2 (два) пати даваше согласност за донесување одлуки без одржување седница, состанок.

Надзорниот одбор на сите свои седници одлучуваше согласно со Законот за банките, Законот за трговските друштва, Статутот на Банката и Деловникот за работа на Одборот, а одлуките ги донесуваше со мнозинство гласови.

Во текот на 2022 година, Надзорниот одбор на Банката работеше во состав од пет члена до 25.9.2022 година, за потоа Надзорниот одбор да биде составен од четири члена. Во неговата работа континуирано учествуваа сите членови и сите членови придонесоа за успешно извршената работа на Одборот.

Во известувачкиот период не е констатиран судир на интересите на кој било од членовите на Надзорниот одбор со интересот на Банката, којшто може да ја попречи или ограничи неговата способност за извршување независна и објективна оценка на решенијата предложени од другите членови на Надзорниот одбор, самостојно да ги анализира одлуките на Управниот одбор и да избегнува следење колективни ставови. Членовите на Надзорниот и на Управниот одбор избегнуваат каков било судир или потенцијален судир помеѓу нивните лични интереси и интересите на Друштвото. Надзорниот одбор на Банката го следи и управува со потенцијалниот судир на интереси помеѓу членовите на двата одбора, повисокиот менаџмент и акционерите, вклучувајќи ја и можната злоупотреба на средствата на Банката и злоупотреба на зделки со заинтересирани страни или со поврзани страни.

2.1.3. Одбор за ревизија

Одборот за ревизија на Централна кооперативна банка АД Скопје е составен од 5 (пет) члена со мандат од четири години, и тоа:

- Георги Константинов – претседател, со мандат до 13.9.2026 година;
- Соња Чулева – заменик-претседател, независен член, со мандат до 19.4.2025 год.;
- Тихомир Атанасов - член, со мандат 13.9.2026 година.;
- Христо Христов - член, со мандат 13.9.2026 година, и

- Власте Савевски - независен член, со мандат до 19.4.2025 год.

Тројца од членовите на Одборот за ревизија се избрани од редот на членовите на Надзорниот одбор, а останатите двајца се независни членови, од кои еден е овластен ревизор.

Одборот за ревизија во 2022 година одржа вкупно единаесет седници. Во најголемиот дел од 2022 година, Одборот за ревизија на Банката работеше во состав од пет члена. На седниците на Одборот за ревизија редовно присуствуваа членовите на Управниот одбор на Банката, а на квартално ниво и раководителот на Службата за внатрешна ревизија на ЦКБ АД Скопје.

Одборот за ревизија во текот на 2022 година остваруваше континуирана соработка со Надзорниот одбор на Банката, Управниот одбор, Службата за внатрешна ревизија и Друштвото за ревизија. За своите активности и надлежности, Одборот за ревизија на месечно ниво го известуваше Надзорниот одбор на Банката и даваше мислења по прашањата од истиот.

Одборот за ревизија ја контролираше усогласеноста на сметководствените политики и процедури со Законот за банките и другите прописи, ги разгледуваше финансиските извештаи на Банката и се грижеше за точноста и транспарентноста на објавените финансиски извештаи на истата согласно со прописите за сметководство и меѓународните сметководствени стандарди.

Во текот на 2022 година, на членовите на Одборот за ревизија, Банката им исплати вкупен фиксен надомест во висина од 1,848 илајди денари.

2.1.4. Управен одбор

Управниот одбор на Централна кооперативна банка АД Скопје се состои од три лица кои се подеднакво одговорни за работата на Банката и обврските кои таа ги презема. Членовите на Управниот одбор се именувани и разрешувани со мнозинство гласови од вкупниот број на членовите на Надзорниот одбор за период од 4 години. Со Одлуката за именување членови на Управен одбор се именува и претседател на Управниот одбор кој е од редот на именуваните членови на Управниот одбор. Во текот на 2022 година, Управниот одбор работеше во следниот состав:

1. Неделин Валчев – претседател, со мандат до 16.12.2025 година;
2. Орце Трајковски – член, со мандат до 16.12.2025 година, и
3. Станимир Станчев – член, со мандат до 7.5.2025 година.

Претседателот на Управниот одбор, Неделин Валчев, исто така, ги извршуваше и функциите претседател на Кредитниот одбор на Банката и член на Одборот за управување со ризици. Членот на Управниот одбор, Орце Трајковски, ја извршуваше и функцијата заменик-претседател на Кредитниот одбор; додека, пак, Станимир Станчев, освен што беше член на Управниот одбор, исто така, беше и член на Одборот за управување со ризици.

Во текот на минатата година, Управниот одбор соработуваше со Надзорниот одбор на Банката и редовно присуствуваше на неговите седници, при што даваше бројни предлози за унапредување на работењето на Банката, како и почитување на законските рокови и почитување на регулативата. Известуваше за оперативното работење на Банката преку своите месечни извештаи и тоа од аспект на финансиските остварувања, во кои е опфатен преглед на активностите на одделните дирекции, финансиските резултати/остварените приходи и расходи/по различни основи, анализа на успешните сметки и преглед на Билансот на состојба на Банката. Ги разгледуваше активностите на кредитирање, кредитната изложеност на физички и правни лица, картичното работење, депозитната база, просечните месечни движења на депозитите, како и платниот промет со странство. Управниот одбор разгледуваше и други значајни аспекти од работењето на Банката, како што се:

задолжувањата за продажба на недвижностите кои не се во функција на работењето на Банката, известување за трансакции извршени помеѓу лица поврзани со ЦКБ АД Скопје и др.

Во 2022 година, Управниот одбор одржа вкупно 11 (единаесет) седници, на кои се разгледуваа месечни извештаи, се донесуваа одлуки за разни кредитно-гаранциски работи, односно одобрување на рамковни-револвинг, долгорочни, краткорочни кредити и банкарски гаранции, за физички и за правни лица. Во текот на минатата година, Управниот одбор на Банката донесе и ревидираше голем број правилници, процедури, планови и други акти. Управниот одбор на сите свои седници полноправно одлучуваше согласно со законските и подзаконските прописи, Статутот на Банката и Деловникот за работа на Управниот одбор, како и редовно следење на постапувањето по препораките и мерките од страна на НБРСМ.

На седниците на Управниот одбор се разгледуваа предлог-одлуки за продолжување на рокот во кој ќе важат промотивните услови за кредитни продукти на Банката, со цел понуда на атрактивни производи и привлекување нови клиенти и истите се доставуваа до Надзорниот одбор за нивно одобрување. На седниците на Управниот одбор се донесуваа одлуки и предлог-одлуки за одобрување разни кредитни изложености во негова надлежност, а по предлог-одлука на Кредитниот одбор на Банката. Се одобрија одлуки за прифаќање бројни понуди за користење услуги и набавка на добра, потребни за работењето на Банката.

Почитувајќи ги принципите за создавање објективни критериуми за оценување на секој вработен, ангажиран со продажба на кредитни производи на физички и правни лица, Управниот одбор преку неутрални, позитивни и негативни мотивирачки мерки ги наградуваше, односно ги санкционираше вработените сообразно со постигнатото, а со цел поттикнување на иницијативата, колективната работа и стремеж за подобри резултати.

2.1.5. Одбор за управување со ризици

Одборот за управување со ризици во 2022 година го сочинуваа шест члена и истиот функционираше во следниот состав:

1. Станимир Станчев – член на Управниот одбор;
2. Борка Цветановска – директор на Дирекцијата за парични пазари и ликвидност;
3. Жаклина Мариќ – директор на Дирекцијата за анализа и управување со ризици;
4. Вангел Марковски – директор на Дирекцијата за информатички технологии;
5. Драги Рајковски – директор на Дирекцијата за платни системи и операции;
6. Неделин Валчев – претседател на Управниот одбор.

Мандатот на членовите, согласно со Статутот на Банката е две години од нивното именување, односно до април 2023 година, освен за Вангел Марковски, чиј мандат започна во јануари 2022 година. Сите членови на Одборот за управување со ризици се избрани од редот на лицата со посебни права и одговорности вработени во Банката, ги исполнуваат условите предвидени со Законот за банките и имаат искуство во областа на банкарството од најмалку три години. Освен во споменатите одбори, членовите на Одборот за ризици не членуваат во други одбори на управување и надзор.

Во текот на 2022 година, Одборот за управување со ризици одржа 52 седници, 17 по пат на електронска комуникација заради ковид-пандемијата и 35 со физичко присуство.

На секоја од седниците беше разгледувано исполнувањето на задолжителната резерва на Банката и управувањето со вишокот денарски и девизни средства, како и отворената девизна позиција на Банката. Исто така, на секоја седница, Одборот за управување со ризици ја разгледуваше информацијата за исполнување на ликвидносниот показател „Ликвидна актива/депозити на население“ согласно со добиените препораки од НБРСМ.

На месечно ниво беа разгледувани извештаи за управување со кредитен, валутен, оперативен ризик, ризик од промена на каматни стапки, потоа ликвидносен ризик, правен, стратегиски и репутациски ризик, како и извештаи од работењето на Дирекциите за продажба на правни и физички лица.

На квартална основа беа разгледувани Извештајот за трансакции на поврзани лица и Извештајот за движење на ризични позиции.

Исто така, беа разгледувани сите интерни акти (политики, стратегии, методологии) за кои постои обврска за годишно ревидирање, потоа правилници за спроведување стрес-тестирања, како и резултатите од спроведените стрес-тестирања, се разгледуваа повеќе промени во регулативата, Извештајот од извршената БИА-анализа и анализа на ризици на информативниот систем на Банката, се разгледуваа предлозите за нови кредитни и депозитни производи, разни видови анализи за конкуренцијата, извештаи за банкарскиот сектор и местото на ЦКБ АД Скопје во него, потоа се изврши оценка на системот и степенот кај секој поодделен ризик, од квантитативен и квалитативен аспект, согласно со претходно дефинирана методологија. Одборот ги следеше и измените во законската регулатива, а со особено внимание записниците и писмените предупредувања од НБРСМ, притоа давајќи предлози и сугестии за надминување на неусогласеностите во дефинираниот рок.

Одборот го следеше целокупното работење на Банката, го дефинираше и го следеше почитувањето на интерните и регулаторни лимити. За своето работење редовно, преку месечни извештаи, ги информираше Надзорниот одбор и Одборот за ревизија.

2.1.6. Кредитен одбор

Во 2022 година, Кредитниот одбор на Централна кооперативна банка АД Скопје работеше во следниот состав:

1. Неделин Валчев – претседател на Управниот одбор, претседател на Кредитниот одбор;
2. Надка Спировска – директор на Дирекцијата за правни работи, член на Кредитниот одбор;
3. Јован Здравески – директор на Дирекцијата за анализа и управување со кредитниот ризик, член на Кредитниот одбор;

и заменици-членови:

1. Орце Трајковски - член на Управниот одбор, заменик-член на Кредитниот одбор;
2. Дарко Топчов - соработник за правни работи во Дирекцијата за правни работи, заменик-член на Кредитниот одбор;
3. Марјан Путовиќ – раководител на Службата за кредитен ризик и кредитни операции, заменик-член на Кредитниот одбор.

Кредитниот одбор на Банката во текот на 2022 година одржа 100 (сто) седници. Во известувачкиот период се донесуваа одлуки и одлуки за донесување предлози до Управниот одбор во врска со одобрување рамковни лимити, краткорочни и долгорочни кредити, банкарски гаранции и други кредитно-гаранциски работи на физички и правни лица. На седниците се разгледаа и прифатија повеќе информации, кредитни анализи и предлози и се донесоа бројни заклучоци.

2.1.7. Организациска структура

Организациската структура на Централна кооперативна банка АД Скопје, во 2022 година, се состои од 12 дирекции, 1 лице одговорно за сигурност на информативниот систем, 1 самостојна служба под надлежност на Надзорниот одбор, 2 самостојни служби под надлежност на Управниот одбор, 14 служби во состав на дирекции, Служба за методологија, Централна на Банката во Скопје и деловна мрежа составена од 25 деловни единици организирани во 5 филијали.

2.1.8. Акционерски капитал и сопственичка структура

Основната главнина на Централна кооперативна банка АД Скопје изнесува 1.397.967.480,00 денари. Таа е поделена на 553.087 обични акции со номинална вредност од 41.2069 евра, по една акција.

Во текот на 2022 година, Банката нема извршено откуп на сопствени акции.

Правата кои произлегуваат од сопственоста на овие акции се: право на учество и одлучување во Собранието на акционери на Банката, по принципот „една акција - еден глас“, право на дивиденда, право на исплата на дел од остатокот од ликвидациската, односно стечајната маса на Банката, право на информирање за состојбата на Банката, право на заштита на правата на акционерство пред судовите и други државни органи.

Бројот на акционери, заклучно со 31.12.2022 година, изнесува 355, од нив 132 се физички лица и 223 се правни лица.

Структурата на акционерите кои имаат сопственост која надминува 5% од издадените акции со право на глас на 31 декември 2022 и 2021 година официјално објавена и прифатена од Централниот депозитар за хартии од вредност на РС Македонија, е следната:

Запишан капитал	Во илјади денари		Во %	
	номинална вредност		право на глас	
Име на акционерот	тековна година	претходна година	тековна година	претходна година
Централна кооперативна банка АД Софија	1,221,123	1,221,123	87.35	87.35
ЦКБ Груп ЕАД Софија	62,603	62,603	4.48	4.48
Вкупно	1,283,726	1,283,726	91.83	91.83

Согласно со измените и дополнувањата на Законот за хартии од вредност од 23.1.2013 година („Сл. весник на РМ“ бр. 13/2013) воведена е обврска за задолжителна котација на хартиите од вредност на издавачите кои не котираат на Берза. Централна кооперативна банка АД Скопје ги исполнува посебните услови за котација пропишани во Правилата за котација на Македонската берза на хартии од вредност, па оттука акциите на Банката почнувајќи од 25.6.2013 година се котираат на официјалниот пазар на Македонска берза на потсегментот Задолжителна котација.

Банката, согласно со Правилата за котација, на Македонската берза ги објавува ценовно чувствителните информации.

2.1.9. Кодекс за корпоративно управување

Со Кодексот за корпоративно управување на Централна кооперативна банка АД Скопје се воспоставуваат принципите и правилата за регулирање на заемните односи меѓу Управниот одбор, другите лица со посебни права и одговорности кои извршуваат раководна функција во Банката, Надзорниот одбор, акционерите на Банката и останатите заинтересирани субјекти.

Банката обезбедува добро корпоративно управување преку дефинирање и имплементација на: јасна организациска структура на Банката со прецизно дефинирани права и одговорности на членовите на органите на надзор и управување и на другите вработени во Банката; ефикасни процедури за идентификување, мерење, следење и контрола на ризиците на кои е изложена Банката; ефикасни механизми на внатрешна контрола, кои, меѓу другото, вклучуваат детални административни и сметководствени процедури на Банката; транспарентност во работењето на Банката во однос на сите заинтересирани субјекти, во согласност со прописите и со деловната политика на Банката; системи за надзор и контрола кои се воспоставени најмалку на следните нивоа - надзор од страна на Надзорниот одбор и контрола и следење на работењето од страна на Управниот одбор; системи на внатрешна контрола; систем за интегрирано управување со ризиците; постоење функција за контрола на усогласеноста со прописите и независна внатрешна ревизија.

Банката во своето работење е усогласена со одредбите од Кодексот за корпоративно управување кои се однесуваат на постапката на свикнување на Собранието на акционерите, постапката на свикнување на Собранието на акционери, постапката на гласање, правата на акционерите, вклучувајќи го и правото на малцинските акционери; соработката меѓу Надзорниот и Управниот одбор, видот, роковите и начините на кои Управниот одбор доставува информации и документи до Надзорниот одбор; критериумите и правилата за именување членови на Надзорниот одбор, Управниот одбор, членови на Одборот за ревизија, членови на Одборот за управување со ризиците и на Кредитниот одбор во Банката; обврските и одговорностите на Надзорниот одбор, Управниот одбор, членови на Одборот за ревизија, членови на Одборот за управување со ризиците и на Кредитниот одбор во Банката и начинот на нивната работа; критериумите и правилата за наградување на членовите на Надзорниот и Управниот одбор; улогата, значењето и делокругот на работа на Внатрешната ревизија, надворешниот ревизор и Службата за контрола на усогласеноста на работењето на Банката со прописите; спречување судир на интереси и начинот на постапување во ситуации кога постои судир на интереси; организацијата на работењето во Банката и обелоденување информации за корпоративното управување на Банката.

Обврските, одговорностите и начинот на работа на органите на Банката утврдени во Кодексот во целост се исполнуваат од страна на членовите на органите на Банката. Членовите на органите на Банката при нивното редовно работење ги почитуваат и применуваат: законската регулатива, подзаконските акти, Статутот и другите интерни акти на Банката со кои се регулираат нивните надлежности.

Изборот на членовите на органите на Банката се врши со примена на критериумите и правилата за именување и разрешување, утврдени со Кодексот за корпоративно управување, а врз основа на законската и подзаконската регулатива.

Надзорниот одбор на Банката на својата 174 (сто седумдесет и четврта) седница, одржана на 23.1.2023 година, донесе Одлука за усвојување ревидиран Кодекс за корпоративно управување на ЦКБ АД Скопје.

2.1.10. Кодекс за корпоративно-општествена одговорност

Во текот на 2022 година, Банката продолжи со реализација на обуки и стручни усовршувања на вработените. Темите на обуките произлегоа од идентификуваните потреби за обука и законските барања за конкретна специјализација и знаење. Овие обуки беа спроведени, како од интерни обучувачи, така и од екстерни агенции, компании и институции. Најголем број од остварените обуки беа во насока на воведување на нововработените лица, како и оспособување на вработените за примена на политиките, процедурите и упатствата на Централна кооперативна банка. Се реализираа обуки за примена на нови законски барања, управување со ризици, управување со човечките ресурси, спречување перење пари и финансирање тероризам, заштита на лични податоци, обуки за безбедност и здравје при работа и слично. Исто така, наша цел е да го збогатиме знаењето на децата за да ги подготвиме за влез во финансискиот свет, притоа организирајќи посета на деца од предучилишна возраст во неколку експозитори низ Република Северна Македонија за тие да се стекнат со корисно и важно знаење за парите и штедењето и како одговорно да ги користат финансиските средства. За потребите на акцијата „Донирај компјутер“, Централна кооперативна банка АД Скопје учествуваше во истата и донираше 44 компјутери и 50 монитори, а поврзано со идејата секое семејство да има барем по еден компјутер. Во 2022 година, Централна кооперативна банка АД Скопје преку активни проекти за благосостојба на луѓето и вработените, а за поздрав живот, зеде активно учество во трката KOLORRUN 2022.

Поддржани проекти за оваа година поврзани со прашања од општествен интерес:

- Поддршка на годишните синдикални игри на Македонскиот полициски синдикат со спонзорство;
- Поддршка преку котизација за учество на трката KOLORRUN, организирана од атлетски клуб „Корраннерс“;
- Поддршка преку котизација за учество на Wizz Air скопски маратон.

Од наредната година се планираат општествени проекти поврзани со екологија и зачувување на животната средина.

Во 2022 година Дирекцијата за управување со ИТ архитектура и инфраструктура го реализира проектот „Виртуелизација на серверите во систем-салата на Централна кооперативна банка АД Скопје“. Тој беше најобеман проект во 2022 година. Извршено е мигрирање, надоградени се сервери со понови оперативни системи, креирани се нови виртуелни сервери во вкупен број повеќе од 40. Во реализацијата на овој проект беа изгаснати 12 стари сервери со потрошувачка од околу 1 kW по сервер, а беа додадени 3 сервера со потрошувачка од околу 0,9 kW по сервер.

2.1.11. Политика за судир на интереси

Централна кооперативна банка АД Скопје во 2022 година работеше согласно со Политиката за избегнување судир на интереси, со која се утврдени принципите кои Банката ги применува при идентификување на потенцијалните судири на интереси, како и дефинирање на мерките и активностите кои се преземаат во случаите кога постои судир на интереси. Политиката ги поставува обврските и одговорностите на лицата со посебни права и одговорности и останатите вработени во Банката по однос на избегнувањето на потенцијалниот судир на интереси. Лицата со посебни права и одговорности во Банката на секои шест месеци даваат писмена изјава за постоење, односно непостоење на нивниот личен интерес со интересот на Банката.

2.1.12. Политика за наградување на вработените

Централна кооперативна банка АД Скопје согласно со ревидираниот интерен акт Политика за наградување од 29.3.2019 година, ја утврдува општата рамка на наградување во целата Банка и ги дефинира основните принципи поврзани со наградувањето на вработените на јасен, транспарентен и фер систем на наградување, а особено за јасно определување и разграничување помеѓу фиксниот и варијабилниот дел од вкупниот надоместок на членовите на НО, УО и останатите лица со посебни права и одговорности и останатите вработени во Банката.

Поточно, фиксниот дел е надоместок во форма на плата и додатоци на плата, кој зависи од описот на работното место, односно од надлежностите на лицата со посебни права и одговорности, додека, пак, варијабилниот дел зависи од деловната успешност во извршувањето на работните задачи, секако, имајќи го предвид и преземеното ниво на ризик. Соодносот на фиксното и варијабилното наградување се определува во согласност со одредбите на регулаторната рамка, при што фиксниот дел од вкупниот надоместок треба да е значително повисок, односно варијабилниот дел на годишно ниво не смее да надмине 100% од фиксниот дел од вкупниот надоместок.

Во текот на 2022 година, со работењето на Банката управуваа 3 члена на Управниот одбор и на бруто-основа се исплатени вкупно 10,5 милиони денари по основ на плати по менаџерски договори, кој претставува фиксен дел и не е исплатен варијабилен надоместок за оваа година.

На 22 лица со посебни права и одговорности, на бруто-основа се исплатени вкупно 32.9 милиони денари за плати и плати од деловна успешност и регрес за годишен одмор, од кои 32.5 милиони денари претставуваат фиксен и 391 илјади денари претставуваат варијабилен надоместок.

На останатите 201 вработени во Банката, исплатени се вкупно 122,7 милиони денари за бруто-плати, плата од деловна успешност, регрес за годишен одмор и останати надоместоци од кои 121.7 милиони денари претставуваат фиксен и 1.0 милиони денари претставуваат варијабилен надоместок.

Исплатен надомест на вработени во 2022 година

во илјади денари

	Број на вработени	Фиксен дел	Варијабилен дел	Бруто-износ
УО	3	10,554	-	10,554
ЛППО	22	32,502	391	32,894
Останати вработени	201	121,755	1,005	122,760
Вкупно	226	164,811	1,396	166,208

2.2. Деловно - финансиско работење

Работењето на Централна кооперативна банка АД Скопје во 2022 година, иако во неповолни услови, се одвиваше во насока на остварување на Деловниот и развоен план на Банката за деловната 2021 година, како и во согласност со Развојниот план на Централна кооперативна банка АД Скопје за периодот од 2022 до 2025 година, усвоен од Надзорниот одбор. Банката успеа да ги реализира поставените цели во делот на финансискиот резултат по одданочување.

Од депозитите од други комитенти, Банката обезбеди стабилен извор на финансирање на своето деловно работење и одржување на ликвидноста на високо ниво.

Оптимална адекватност на капиталот во 2022 година, Банката обезбедува со претходно издадените 5.000 корпоративни обврзници по пат на јавна понуда, со вкупна вредност од 5 милиони евра и со годишна фиксна каматна стапка од 2,2%.

Банката ја заврши годината како стабилна и ликвидна банка, зацврстувајќи ја довербата на своите клиенти и соработници, доследно почитувајќи ја законската регулатива.

2.2.1. Показатели за профитабилност

Работењето на Банката гледано низ основните показатели за профитабилност, во споредба со одделните групи на банкарскиот сектор во РС Македонија е како што следува:

Табела 2: Показатели за профитабилност на банкарскиот сектор во 2022 г.

ПОКАЗАТЕЛИ НА ПРОФИТАБИЛНОСТ	Големи банки 31.12.2022	Средни банки 31.12.2022	Мали банки 31.12.2022	Банкарски систем 31.12.2022	ЦКБ АД СКОПЈЕ 31.12.2022
Стапка на поврат на просечната актива (ROAA)	1.6%	0.7%	0.9%	1.5%	0.4%
Стапка на поврат на просечниот капитал (ROAE)	13.7%	5.6%	7.2%	12.2%	3.3%
Оперативни трошоци / Вкупни редовни приходи (Cost-to-income)	44.3%	55.9%	76.2%	47.8%	88.2%
Трошоци за вработени / Вкупни редовни приходи	18.9%	22.4%	34.3%	20.4%	40.0%
Трошоци за вработени / Оперативни трошоци	42.6%	40.1%	45.0%	42.6%	45.3%
Исправка на вредноста за финансиски и нефинансиски средства / Нето-каматен приход	23.5%	33.0%	15.7%	23.9%	2.3%
Нето-каматен приход / Просечна актива	2.7%	1.9%	3.9%	2.7%	2.5%
Нето-каматен приход / Вкупни редовни приходи	62.8%	62.9%	60.2%	62.6%	68.2%
Некаматни приходи / Вкупни редовни приходи	50.3%	53.7%	51.8%	50.8%	47.2%
Нето-каматен приход / Оперативни трошоци	141.7%	112.6%	79.0%	131.0%	77.3%

*Извор: НБРМ – Регулатива банкарски систем, 31.12.2022 година.

2.2.2. Финансиски резултати

Наспроти неповолниот и неизвесен амбиент во кој работеше Банката, деловната 2022 година Банката ја заврши со добивка во висина од 38,103 илјади денари.

Постигнатиот позитивен финансиски резултат се должи на соодветната реакција на предизивиците наметнати од инфлацијата и геополитичките ризици, при што е одржан деловниот континуитет.

Подолу е презентираан финансискиот резултат на Банката со споредбени податоци во однос на минатата година и Финансискиот план за 2022 година. (Табела 3).

Сите податоци во табелите се дадени во илјади денари, освен ако не е поинаку нагласено.

Табела 3: Финансиски резултати

Во илјади денари	Реализација			Пораст (пад) %	
	2022	2021	2022 план	2022 2021	2022 план
Приходи од камата	384,128	390,112	396,798	-2%	-3.19%
Расходи за камата	-100,221	-110,890	-111,623	-10%	-10.21%
<i>Нето-приходи/(расходи) од камата</i>	283,907	279,222	285,175	2%	-0.44%
Нето-приходи/(расходи) од провизии и надоместоци	106,512	91,309	104,796	17%	1.64%
Нето-приходи/(расходи) од курсни разлики	9,844	9,424	10,086	4%	-2.40%
Нето-приходи / (расходи) од други операции	-154,551	-144,773	-147,231	7%	4.97%
Нето-приходи / (расходи) од исправка на вредноста	-6,441	-9,084	-16,221	-29%	-60.29%
Загуба поради оштетување на нефинансиските средства, на нето-основа	-155	-194	-194	-20%	-20.10%
<i>Вкупно приходи</i>	239,116	225,904	236,411	6%	1.14%
Оперативни расходи	-196,135	-194,607	-204,119	1%	-3.91%
<i>Добивка/Загуба пред оданочување</i>	42,981	31,297	32,292	37%	33.10%
Данок на добивка	(4,878)	(3,625)	-3,635	35%	34.20%
<i>Добивка/Загуба по оданочување</i>	38,103	27,672	28,657	38%	32.96%

Во доменот на кредитирањето, Банката бележи раст на кредитна активност, посебно во секторот домаќинства, од каде потекнуваат и најголем дел од **приходите од камата**. (Табела 4).

Табела 4: Секторска структура на приходите од камата

Најзначајни сектори	Тековна година		Претходна година		Индекс
	Износ	Стр.%	Износ	Стр.%	
Нефинансиски друштва	31,397	8%	40,863	10%	77
Држава	11,026	3%	6,221	2%	177
Банки	5,007	1%	2,907	1%	172
Домаќинства	335,415	87%	338,751	87%	99
Останато	1,283	0%	1,370	0%	94
Вкупно	384,128	100%	390,112	100%	98

Расположивиот вишок на ликвидни средства Банката го насочи кон нискоризични пласмани.

Претпазливият пристап во кредитирањето произлезен од глобалната економска криза и фокусот на одржување на квалитетот на кредитното портфолио резултираше со помал пораст на вкупното кредитно портфолио, генериран, пред сè, од кредитирањето кај домаќинствата. Пазарниот пад на каматните стапки кај кредитите во услови на сè уште силна и активна конкуренција, и покрај растот на кредитното портфолио, резултираше со благ пад во приходите од камати од кредити кај комитентите, споредено со минатата година. Наспроти тоа, приходите од камати од вложувањата во хартии од вредност бележат значителен раст. (Табела 5).

Табела 5: Структура според видот на пласманите

Финансиски средства	Тековна година		Претходна година		Индекс
	Износ	Стр.%	Износ	Стр.%	
Нискоризични пласмани	5,011	1%	2,907	1%	172
Кредити	367,219	96%	379,915	97%	97
Останато	11,898	3%	7,290	2%	163
Вкупно	384,128	100%	390,112	100%	98

Во секторската распределба на расходите од камата, најголемо учество, исто така, има секторот домаќинства од каде што потекнуваат најголемиот дел на депозити во Банката, по што следуваат расходите кон финансиските друштва од небанкарскиот сектор. (Табела 6).

Табела 6: Секторска структура на расходите од камата

Најзначајни сектори	Тековна година		Претходна година		Индекс
	Износ	Стр.%	Износ	Стр.%	
Нефинансиски друштва	1,309	1%	914	1%	143
Нерезиденти	7,487	7%	7,922	7%	95
Домаќинства	60,517	60%	63,416	57%	95
Останати финансиски друштва	29,382	29%	37,264	34%	79
Останато	1,526	2%	1,374	1%	111
Вкупно	100,221	100%	110,890	100%	90

Во однос на видовите на финансиските извори, најголем дел од расходите за камати отпаѓаат на депозити, а незначителен дел се однесуваат на камати за кредити. (Табела 7).

Табела 7: Структура на расходите од камата според извори

Финансиски извори	Тековна година		Претходна година		Индекс
	Износ	Стр.%	Износ	Стр.%	
Депозити на банки	113	0%	386	0%	29
Депозити на други комитенти	91,555	91%	101,967	92%	90
Обврски по кредити	1,321	1%	1,256	1%	105
Останато	7,232	7%	7,281	7%	99
Вкупно	100,221	100%	110,890	100%	90

Приходите од провизии и надоместоци во 2022 година во основа ја задржаа истата структура од минатата година. Најголем номинален раст бележат приходите од платен промет во земјата, кои се повисоки во однос на минатата година за 1 милион денари. (Табела 8).

Табела 8: Структура на приходите од провизии и надоместоци

Видови приходи	Тековна година		Претходна година		Индекс
	Износ	Стр.%	Износ	Стр.%	
Кредитирање	13,803	8%	8,435	5%	164
Платен промет					
во земјата	50,007	29%	51,050	33%	98
во странство	21,477	13%	20,661	13%	104
Акредитиви и гаранции	2,893	2%	2,148	1%	135
Картично работење	42,330	25%	37,002	24%	114
Месечна провизија	34,183	20%	31,561	20%	108
Останато	5,848	3%	4,265	3%	137
Вкупно	170,541	100%	155,122	100%	110

Расходите за провизии и надоместоци во 2022 година ја задржаа својата структура. Картичното работење и натаму зазема доминатно учество во структурата на вкупните расходи за провизии на Банката, што се должи на работењето со брендираните картички од MasterCard и Visa. (Табела 9).

Табела 9: Структура на расходите од провизии и надоместоци

Видови расходи	Тековна година		Претходна година		Индекс
	Износ	Стр.%	Износ	Стр.%	
Кредитирање	843	1%	731	1%	115
Платен промет					
во земјата	12,630	20%	11,980	19%	105
во странство	4,582	7%	4,259	7%	108
Провизии за меѓубанкарски операции	1,838	3%	1,607	3%	114
Картично работење	42,340	66%	43,614	68%	97
Останато	1,797	3%	1,622	3%	111
Вкупно	64,030	100%	63,813	100%	100

Во текот на 2022 година, Централна кооперативна банка АД оствари повисоки **нето-приходи од курсни разлики** во однос на минатата година. (Табела 10).

Табела 10: Структура на нето-приходи/(расходи) од курсните разлики

Нето-приходи/(расходи) од курсни разлики	Тековна година		Претходна година		Индекс
	Износ	Стр.%	Износ	Стр.%	
Реализирани приходи/(расходи) од курсните разлики, на нето-основа	10,548	107%	9,573	102%	110
Нереализирани приходи/(расходи) од курсните разлики, на нето-основа	(704)	(7%)	(149)	(2%)	472
Вкупно	9,844	100%	9,424	100%	104

Нето-приходите од други операции се прикажани расчленето во следните табели: (Табела 11 и 12).

Останатите расходи бележат зголемување од 6% во однос на минатата година. Во текот на 2022 година, Фондот за осигурување на депозити пресметуваше и наплатуваше премија за осигурување депозити по годишна стапка од 0,25%.

Табела 11: Структура на останати расходи

Останати расходи	Тековна година		Претходна година		Индекс
	Износ	Стр.%	Износ	Стр.%	
Материјали и услуги	101,147	59%	96,360	60%	105
Трошоци за кирии	29,698	17%	28,765	18%	103
Премии за осигурување депозити	17,307	10%	16,725	10%	103
Административни и трошоци за маркетинг	4,461	3%	3,547	2%	126
Трошоци за судски спорови	244	0%	891	1%	27
Трошоци за лиценцирање на софтвер	138	0%	141	0%	98
Останати	17,892	10%	14,612	9%	122
Вкупно	170,887	100%	161,041	100%	106

Табела 12: Структура на останати приходи

Останати приходи	Тековна година		Претходна година		Индекс
	Износ	Стр.%	Износ	Стр.%	
Продажба на преземени средства	-	0%	12	0%	-
Приходи по основ на депозити	-	0%	-	0%	-
Приходи по основ на дивиденда	100	1%	-	0%	-
Наплатени претходно отпишани побарувања	5,343	33%	7,722	47%	69
Останато	10,567	66%	8,534	52%	124
Вкупно	16,010	100%	16,268	100%	98

Во текот на 2022 година, како резултат на неповолното деловно окружување чие влијание се одрази врз сегментот нефинансиски друштва, издвоени се резервации за кредитен ризик, како што е покажано подолу (Табела 13).

Табела 13: Структура на исправката на вредност

Исправка на вредност	Тековна година		Претходна година		Индекс
	Износ	Стр.%	Износ	Стр.%	
Кредити на и побарувања од други комитенти	5,590	87%	8,603	95%	65
Останати побарувања	851	13%	481	5%	177
Вкупно	6,441	100%	9,084	100%	71

Административните расходи за 2022 година речиси се на исто ниво во однос на административните расходи за 2021 година (Табела 14).

Табела 14: Структура на административни расходи

Административни расходи	Тековна година		Претходна година		Индекс
	Износ	Стр.%	Износ	Стр.%	
Трошоци за вработените	166,408	85%	163,463	84%	102
Амортизација	29,727	15%	31,144	16%	95
Вкупно	196,135	100%	194,607	100%	101

2.2.3. Финансиска позиција на Банката

Во 2022 година, Банката во основа ја задржа структурата на изворите од претходната година.

Во секторот домаќинства, Банката оствари пораст на депозитите во износ 298.568 илјади денари и со тоа го задржа континуираниот раст на депозитите во овој сектор од изминатите години. Постигнатиот резултат е приближно на нивото од поставените цели на Банката за привлекување средства од секторот домаќинства за 2022 година и покрај материјализацијата на значајни ризици во кои функционираше целокупната економија во изминатата година.

Табела 15: Структура на депозити

Сектор	Тековна година		Претходна година		Индекс
	Износ	Стр.%	Износ	Стр.%	
Банки	10,837	0%	9,460	0%	115
Нефинансиски друштва	986,488	10%	860,098	9%	115
Држава	25,204	0%	90	0%	28068
Непрофитни институции	94,393	1%	88,382	1%	107
Финансиски друштва	1,094,783	12%	1,840,581	19%	59
Домаќинства	7,085,036	75%	6,786,468	70%	104
Нерезиденти	128,906	1%	129,273	1%	100
Вкупно	9,425,648	100%	9,714,351	100%	97

Банката во 2022 година поседува стабилно депозитно јадро кое бележи континуиран раст освен кај депозитите од финансиски друштва. Дадениот приказ ја одразува структурата на депозитната база не земајќи ги предвид депозитите на банките, каде доминантното учество го има матичното друштво.

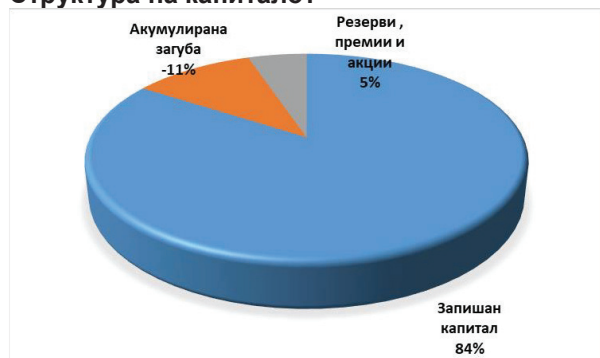
Во 2022 година нема некои позначајни промени во структурата на пасивата во однос на 2021 година, односно евидентни се довербата и способноста на Банката да ги задржи на стабилно ниво изворите на финансирање. (Табела 16).

Табела 16: Структура на пасивата

Пасива	Тековна година		Претходна година		Индекс
	Износ	Стр.%	Износ	Стр.%	
Депозити	9,425,648	84.4%	9,714,352	84.9%	97
Обврски по кредити	0	0.0%	0	0.0%	0
Субординирани обврски	311,916	2.8%	312,348	2.7%	100
Останати обврски	126,001	1.1%	152,130	1.3%	83
Запишан капитал	1,397,967	12.5%	1,397,967	12.2%	100
Резерви премии и акции	86,137	0.8%	58,465	0.5%	147
Акумулирана загуба	(176,808)	-1.6%	(187,239)	-1.6%	94
Вкупно	11,170,861	100%	11,448,023	100%	98

Структура на капиталот

Со состојба на 31 декември 2022, вкупниот акционерски капитал на Банката изнесува 1,397,967 илјади денари (2021: 1,397,967 илјади денари) и истиот се состои од 553,087 одобрени и во целост платени обични акции (2021: 553,087). Номиналната вредност по акција изнесува ЕУР 41.2069 (31 декември 2021: ЕУР 41.2069).

Од прикажаниот графикон, видно е доминантното учество на акционерскиот (запишан) капитал и тоа во најголем дел е сопственост на Централна кооперативна банка АД Софија, којашто заедно со ССВ Group поседува 91.83% и претставува единствен акционер со учество над 5% во запишаниот капитал на Банката.

На страната на активата, евидентен е порастот на позицијата **Кредити на и побарувања од други комитенти** којашто порасна за 2% во однос на минатата година. (Табела 17).

Табела 17: Структура на активата

Активa	Тековна година		Претходна година		Индекс
	Износ	Стр.%	Износ	Стр.%	
Безриични средства и хартии од вредност	2,908,741	26%	3,310,109	29%	88
Кредити	7,431,375	67%	7,315,790	64%	102
Основни средства	607,671	5%	622,180	5%	98
Преземени средства	620	0%	775	0%	0
Останато	222,454	2%	199,169	2%	112
Вкупно	11,170,861	100%	11,448,023	100%	98

2.3. Управување со ризиците

Клиентски ориентираниот модел на банкарство и остварувањето профит преку широка мрежа на филијали и експозитури во Централна кооперативна банка АД Скопје, во услови на пазарна економија, не може да се замисли без адекватно управување со ризиците на кои е изложена Банката, притоа задолжително почитувајќи ги позитивната законска регулатива и супервизорските стандарди.

Согласно со барањата на член 66 од Законот за банките („Службен весник на Република Македонија“ бр. 67/07, 90/09, 67/10, 26/13, 15/15, 153/15, 190/16 и 7/19 и „Службен весник на Република Северна Македонија“ бр.101/19, 122/21) и Одлуката за методологија за управување со ризици („Службен весник на Република Северна Македонија“ бр. 113/19, 69/20 и 314/20), Централна кооперативна банка АД Скопје управува со ризиците врз основа на интегриран систем за управување со сите материјални и нематеријални ризици на кои е изложена соодветно на природата, големината и сложеноста на финансиските активности коишто ги врши. Управувањето со ризиците се заснова на Стратегијата за преземање и управување со ризици, документот за прифатливо ниво на ризик и утврдените политики за одделни видови ризици, притоа доследно почитувајќи ги законски пропишаните лимити на изложеност на ризик, како и интерно воспоставениот систем на лимити со што врши превенција со навремено детектирање и отстранување, т.е. навремена реакција од страна на надлежните органи на Банката одговорни за управување со ризиците кога одредени активности ги надминуваат пропишаните лимити.

Интегративниот пристап подразбира континуирано, проактивно и системски организирано управување со ризици, кое се врши на стратешко, макро и микро ниво. Притоа се зема предвид интеракцијата помеѓу одделните ризици и нивниот заеднички ефект врз успешноста на Банката.

Банката во своето работење е изложена на следните видови ризици:

- кредитен ризик во чии рамки е и ризикот од земја, ризик од концентрација и индиректниот кредитен ризик;
- ликвидносен ризик;
- валутен ризик;
- ризик од промена на каматните стапки во портфолиото на банкарските активности;
- оперативен ризик во чии рамки е и правниот ризик, ризикот од користење услуги од надворешни лица, ризик од перење пари и финансирање тероризам, како и ризик од несоодветни информативни системи;
- стратегиски ризик;
- репутациски ризик;
- пазарен ризик.

Согласно со Стратегијата за преземање и управување со ризици, Банката воспоставува поединечни политики, процедури и упатства за преземање и управување со сите ризици на кои е изложена во своето работење.

Политиките за преземање и управување со ризиците содржат:

- организациска поставеност на функцијата за управување со ризиците;
- основни елементи на управувањето со ризиците;
- оценка на капацитетот на Банката за преземање на секој одделен ризик, како и оценка на нејзиниот профил на ризичност;
- прифатливи инструменти за заштита од или намалување на ризиците,
- внатрешна контрола и основни елементи на процесот на интерно утврдување и оценка на потребната адекватност на капиталот на Банката.

Со цел заокружување на процесот на управување со ризиците, Банката, освен политики за управување со ризиците, воспоставува процедури за преземање, мерење или оценка, следење,

контрола или намалување на ризиците што овозможува навремено и сеопфатно идентификување на ризиците со кои се соочува Банката (мапирање на ризиците). Процедурите содржат правила, начини и постапки за идентификување, мерење или оценка, следење и контрола со цел намалување, диверзификација, трансфер и избегнување на ризиците на кои е изложена Банката во текот на своето работење. Во Документот за прифатливо ниво на ризик, пак, кој е составен дел на Стратегијата за преземање и управување со ризици се дефинирани интерните лимити кои се следат на месечна и квартална основа.

2.3.1. Управување со кредитен ризик

Управувањето со кредитниот ризик во Централна кооперативна банка АД Скопје претставува утврдување на ниво на кредитен ризик прифатливо за Банката. За таа цел во Банката се усвоени низа политики, процедури и упатства (Политика за кредитен ризик, Процедура за кредитен ризик, Правила за кредитна активност, Методологија за утврдување на исправка на вредност на посебна резерва, Политика за ризик од земја, Политика за ризик од концентрација итн.) во кои се дефинирани постапките за утврдување и оценка на кредитниот ризик на клиент кредитно изложен во Банката. Тие содржат детални инструкции за следење на кредитната способност и управување со кредитниот ризик согласно со барањата на Централна кооперативна банка АД Скопје, усогласени со регулаторните барања за управување и оценка на ризикот.

Процесот на управување со кредитен ризик започнува при првичното одобрување на кредитот, па сè до негово конечно целосно намирување. Притоа Банката управува со кредитниот ризик земајќи ги предвид сите елементи на изложеност на кредитен ризик со цел квалитетна секторска, географска, валутна, потоа дисперзија по работодавач и по типови кредитни продукти, по експозитури и др., дисперзија на ризикот во кредитното портфолио. За таа цел воспоставени се интерни лимити на изложеност на кредитен ризик и тие се следат на месечно ниво.

Со цел соодветно управување со кредитниот ризик, извршена е јасна поделба на надлежностите и одговорностите при преземањето и управувањето со кредитен ризик и на сите нивоа има прецизно дефинирани надлежности.

Организацијата на системот за управување со кредитниот ризик е воспоставена на следните хиерархиски нивоа:

- стратешко ниво - функцијата на управување со кредитниот ризик се остварува од страна на членовите на Надзорниот одбор, Управниот одбор и Одборот за управување со ризици;
- макрониво - функцијата на управување со кредитниот ризик на ниво на деловна единица или деловен процес се извршува од страна на Дирекцијата за анализа и управување со ризици како посебен организациски дел надлежен за следење на управувањето со одделните ризици и Службата за контрола на усогласеноста на работењето со прописите, и
- микрониво - активности поврзани со управувањето со кредитниот ризик кои се извршуваат од страна на деловните единици кои согласно со воспоставената организациска структура и интерните акти вршат првична оценка на ризикот и последователно следење на ниво на клиент, односно Дирекција за анализа и управување со кредитниот ризик, Дирекција за кредитна администрација, Дирекција за банкарски услуги за правни лица и Дирекција за банкарски услуги за физички лица.

Оштетувањето и класификацијата на изложеноста на кредитен ризик се вршат месечно во Дирекцијата за анализа и управување со ризици, на поединечна или на групна основа за сите кредитни изложености. Правилата за класификација на изложеностите детално се опишани во Методологијата за утврдување на исправка на вредност и посебна резерва.

Во табела бр. 17 прикажани се основните показатели за квалитетот на кредитното портфолио на Централна кооперативна банка АД Скопје. (Табела 17).

Табела 17: Показатели за квалитетот на кредитното портфолио

Показател (%)	31.12.2021	31.12.2022
Вкупна изложеност на кредитен ризик во милиони денари	10,565	10,587
(В, Г и Д) / Вкупна изложеност на кредитен ризик	0.75%	0,79%
Д / Вкупна изложеност на кредитен ризик	0.48%	0,43%
Покриеност на В, Г и Д со пресметана исправка на вредност и посебна резерва	80.33%	69,54%
Нето В, Г и Д од исправката на вредност / Сопствени средства	2.09%	2,64%
Д / Сопствени средства	3.36%	3,13%
Пресметана исправка на вредност и посебна резерва / Вкупна изложеност на кредитен ризик	0.61%	0,55%
Нефункционални кредити / Вкупни кредити (кредити кон нефинансиски субјекти)	0.84%	0,87%
Пресметана загуба поради оштетување / Сопствени средства	4.27%	3,98%
Исправка / Просечно портфолио	0.81%	0,73%
Исправка / Непункционални кредити	108.11%	94,04%
Покриеност на нефункционални кредити со исправка на вредност и посебна резерва	74.82%	65,44%
Исправка на вредност и посебна резерва / Сопствени средства	4.27%	3,98%

Со цел намалување на изложеноста на кредитен ризик, при утврдување на кредитната способност и оценка на кредитен ризик се вклучува и квалитетот на понудениот колатерал како еден од најтрадиционалните и најчести начини за намалување на кредитниот ризик.

Најчести и најприфатливи видови обезбедување кај кредитните изложености во Банката се следните:

- хипотеки врз станбени објекти;
- залог на деловен имот, односно деловни објекти;
- залог на подвижен имот, како: автомобили, опрема и друго;
- паричен депозит;
- злато;
- меница.

Банката во своите договори за кредити има вградено клаузули во кои е нагласено дека има право да побара дополнително обезбедување од своите клиенти доколку оцени дека за тоа има потреба, со цел намалување на кредитниот ризик, односно негово сведување во прифатливи рамки.

И во текот на 2022 година, континуирано се следеше изложеноста на Банката кон лицата со посебни права и одговорности во Банката и со нив поврзаните лица. Вкупната изложеност по оваа основа со состојба 31.12.2022 година изнесуваше 3,14% и е во рамките на законски пропишаниот лимит од 3% од сопствените средства на Банката по лице и со него поврзани лица.

Со состојба 31.12.2022 година, изложеноста на Банката кон мнозинскиот акционер изнесуваше 9,51% во однос на сопствените средства на Банката, односно законски воспоставениот лимит од 10% не беше надминат.

Процентот на големите изложености во Банката со состојба 31.12.2022 година изнесува 17,02%, додека вкупниот имот на Банката во земјишта, згради и опрема изнесува 38,36%, односно нема надминување на законските лимити дефинирани во Законот за банки.

Од аспект на ризикот од концентрација на изложеноста, кредитното портфолио на Банката во текот на 2022 година, се карактеризира со низок ризик во однос на изложеноста кон типови на клиенти, кредитни производи, поединечни клиенти и поврзаните лица со нив, валута, индустриски сектори и географска концентрација.

Дирекцијата за анализа и управување со ризици редовно, на месечна основа, врши анализа и оценка на кредитното портфолио, го следи почитувањето на законските и интерно воспоставените лимити и за истото ги известува Одборот за управување со ризици и Управниот одбор на Банката, а преку месечните извештаи на Одборот за управување со ризици го информира и Надзорниот одбор.

2.3.2. Управување со валутен ризик

Банката е изложена на ризик во однос на ефектите од движењата на нивото на девизни курсеви кои се одразуваат врз финансиската позиција и готовинскиот тек. Управувањето со валутниот ризик подразбира следење, квантифицирање и контрола на отворената девизна позиција на дневна основа, бидејќи истата е основен показател за нивото на изложеност на Банката на валутниот ризик. Во текот на 2022 година, Банката беше усогласена со законскиот лимит од +/-30% лимит на изложеност на валутен ризик.

2.3.3. Управување со ликвидносен ризик

Банката во текот на 2022 година управуваше со ликвидноста, усогласувајќи го работењето со законските прописи и ограничувања согласно со Одлуката за задолжителна резерва и Одлуката за управување со ликвидносниот ризик на банките пропишана од НБРСМ и интерните лимити и насоки на Банката. Притоа Банката, во текот на 2022 година, оствари оптимално ниво на денарска и девизна ликвидност која овозможуваше непречено извршување на финансиските активности и исполнување на законските обврски.

Банката континуирано и во целост ја исполнуваше законската обврска за задолжителната резерва во денари и девизи. Во текот на 2022 година, задолжителната резерва во денари се остваруваше во рамки од најмалку 100,71% до 103,52%.

Вишокот ликвидни средства, Банката го пласираше во благајнички записи и во расположливи депозити на НБРСМ, во државни записи на Министерството за финансии, како и на меѓубанкарскиот пазар на депозити. Видот, начинот и инструментите кои беа користени за пласирање на вишокот средства, зависеа од тековната и планираната рочна структура на средствата и обврските на краток и долг рок, ризикот на инструментите и движењата на каматните стапки на пазарите на пари и хартии од вредност.

Недостатокот на ликвидни денарски средства Банката го надолнуваше со користење заеми на меѓубанкарски пазар. Во текот на 2022 година, во април, Банката користеше една репотрансакција.

Согласно со законската и со интерната регулатива, во 2022 година, Банката континуирано ги следеше изворите на средства и нивната концентрација, воспоставуваше и одржуваше соодветна рочна структура, ги следеше стапките за покривање со ликвидноста, расположливите неоптоварени средства, како и интерните ликвидносни показатели.

Во контекст на следење извори на средства и нивна концентрација, во 2022 година, може да се забележи изразена концентрираност на депозитите по комитенти. Процентот на учество на 10-те најголеми депоненти во вкупни обврски на Банката на збирно ниво се движеше од 19,65% до 25,39%. Банката одржува редовни деловни односи со големите депоненти, со цел осознавање на потенцијалните одливи и минимизирање евентуални ликвидносни шокови.

Редовна месечна активност на Банката беше и следење на договорната рочна структура на билансните активни и пасивни позиции на Банката, на збирно ниво и според секоја значајна

валута. За следење на рочната усогласеност, Банката ги распоредува приливите и одливите по одделни активни и пасивни позиции во соодветни временски периоди. Постојат индикации за значајна неусогласеност на договорната резидуална рочност на средствата и обврските по одделни периоди, што се должи на фактот што краткорочните извори на средства се ангажирани за одобрување кредити со подолг временски период на доспевање.

Покрај договорната резидуална рочност, Банката на месечна основа ја утврдуваше и очекуваната резидуална рочност во која е вграден елементот на веројатноста за настанување на одреден паричен прилив или одлив, и истата за 2022 година укажува на стабилна ликвидносна позиција.

Во текот на 2022 година, Банката ја одржуваше стапката на покриеност со ликвидноста над минималното пропишано ниво. Истата се движеше од 136.11% како најниска до 221.73% како највисока, што укажува на континуирано стабилна и висока ликвидна позиција на Банката во текот на целата година.

2.3.4. Ризик од промена на каматните стапки во портфолиото на банкарски активности

Согласно со Одлуката за управување со ризик од промена на каматните стапки во портфолиото на банкарски активности, во текот на 2022 година, Банката управуваше со овој ризик согледувајќи ги ефектите од промената на каматните стапки врз билансите на Банката. Притоа, континуирано се следеше флукуацијата на пазарните каматни стапки и промените кај конкуренцијата и се вршеше приспособување со цел почитување на законскиот лимит и интерно воспоставените лимити и одржување на каматната маргина и разлика во прифатливи рамки, заради нивно позитивно влијание врз финансиската состојба и паричните текови на Банката, а во правец на исполнување на дефинираната деловна политика и стратемските цели.

Дирекцијата за управување со ризици редовно вршеше анализи на влијанието на каматните стапки врз работењето на Банката во целина и за тоа ги известуваше Одборот за управување со ризици и Управниот одбор, а преку Одборот за ризици и Надзорниот одбор на Банката.

Економската вредност на портфолиото на банкарски активности, се движеше во следните граници – 3,2% од до 5,4% и со состојба 31.12.2022 година изнесуваше 5,03%. Каматната маргина во текот на годината се движеше меѓу 2.89% и 3.40%, додека каматната разлика од 2.47% - 2.97%.

2.3.5. Оперативен ризик

Оперативниот ризик е дефиниран како ризик од загуби на Банката кој се јавува како резултат на случувања или настани предизвикани од неадекватни или неуспешни внатрешни процеси, луѓе, системи или надворешни настани. Тој ги вклучува и правниот ризик и ризикот од перење пари и финансирање тероризам, како и ризиците од нарушувања во информацискиот систем.

Активностите поврзани со оперативните ризици во 2022 година опфаќаа следење, евидентирање и анализирање, како и мерење или оценка на настаните кои предизвикале или можеле да предизвикаат штета, односно претставуваат потенцијален оперативен ризик. Прифатливото ниво на оперативен ризик е дефинирано како 10% од капиталот потребен за покривање оперативен ризик пресметан согласно со пристапот на базичен индикатор. Пресметаниот капитал за 2022 година изнесуваше 56.203 илјади денари, додека прифатливото ниво на ризик за Банката изнесува 5.630 илјади денари.

Во текот на 2022 година од вкупно пријавените 49 оперативни критични настани, регистрирана е вкупно пријавена штета во износ од 170.960,00 мкд (2021 година: 1.552.886,00 мкд). Во текот 2022 година е извршен поврат на средства по основ на пријавени оперативни критични настани во износ од 75.149,00 мкд. Вкупната штета по основ на оперативни критични настани за 2022 година изнесува 95.811 мкд што претставува 0.17% од годишниот износ на капитал потребен за покривање оперативен ризик.

Банката има воспоставено систем за контрола и заштита од ризикот од перење пари и финансирање тероризам, врши постојана едукација на вработените сè со цел одржување ниско ниво на овој вид ризик.

Во рамките на управувањето со ризици, опфатен е и репутациониот ризик кој претставува ризик врз добивката или сопствените средства на Банката кој произлегува од неповолните согледувања на клиентите, доверителите, акционерите, инвеститорите и регулаторите за работењето на Банката. Банката има воспоставено систем за примена на воспоставените акти, соодветна организациска поставеност и се врши континуирана обука на вработените со цел заштита на репутацијата на Банката.

Системот опфаќа низа процедури и упатства, и тоа:

- за постапување по поплаките од страна на клиентите и обезбедување соодветна примена;
- за заштита на тајноста на податоците за своите клиенти;
- за навремено и точно известување на регулаторните, супервизорските и други органи, за сите случаи и врз сите основи предвидени со прописите;
- за заштита од злоупотреби на вработените, спречување перење пари и финансирање тероризам, прекршување на забраните или преземање други активности кои значат непочитување на регулативата или имаат за цел да нанесат штета на трети лица.

Во текот на 2022 година, Банката не беше изложена на позначаен репутациони ризик.

Банката успешно управуваше со пазарниот ризик во текот на 2022 година. И натаму стратегијата на Банката е вложување во неризични хартии од вредност издадени од државата или НБРСМ (благajнички и државни записи), а со тоа сведување на пазарниот ризик на минимум.

Управувањето со стратегискиот ризик, како ризик кој произлегува од промените во деловното опкружување, негативните деловни одлуки, несоодветното спроведување на одлуките или недоволната респонзивност на Банката на промените во деловното опкружување, и во текот на 2022 година беше насочено кон остварување на деловните цели дефинирани во деловната политика и стратегија на Банката. Редовно, на месечно ниво се правеа анализи во кои се утврдуваа отстапувањата од планот и причините за отстапувањата и се даваа предлози за нивно надминување. Стратегискиот ризик во 2022 година е оценет како низок, а квалитетот на управувањето како добар.

* * *

Банката во 2022 година го утврди интерниот капитал за покривање на материјално-значајните ризици. Во истиот, по детални анализи, како материјално-значајни ризици, покрај регулаторно-дефинираните – кредитен, валутен, пазарен и оперативен ризик, Банката вклучи дополнителен капитал за покривање на кредитниот ризик поради последиците од здравствената, енергетската и воената криза од која се очекува рефлексива врз економијата во земјата.

Утврдениот интерен капитал, како збир на капиталот за секој материјално-значаен ризик за 2022 година изнесуваше 773.186 илјади денари, односно повисок за 62.294 илјади денари дополнителен капитал. Истиот се пресметува врз основа на планот на Банката за 2022 година.

2.4. Законска регулатива во Република Северна Македонија во 2022 година

Во текот на 2022 година, сите организациски единици на Банката редовно се известуваа за законските и подзаконските измени и за активностите и дејствата што треба да се преземат заради усогласување. Се вршеше редовно квартално тестирање на усогласеноста и се известуваа Управниот одбор и Надзорниот одбор.

2.4.1. Позначајни измени во регулативата во 2022 година

Закони

- Законот за изменување на Законот за платниот промет;
- Законот за платежни услуги и платни системи;
- Законот за изменување и дополнување на Законот за трговските друштва;
- Закон за спречување перење пари и финансирање на тероризам;
- Закон за заштита на потрошувачите.

Одлуки

- Одлука за општите услови за отворање и затворање сметки во Народната банка на Република Северна Македонија;
- Одлука за изменување и дополнување на Одлуката за менувачки работи;
- Одлука за изменување и дополнување на Одлуката за методологијата за управување со кредитниот ризик;
- Одлука за висината на стапката на противцикличниот заштитен слој на капиталот за изложености во Република Северна Македонија и за изложености кон други земји;
- Одлука за содржината на ревизијата на годишните финансиски извештаи и на работењето на банка;
- Одлука за изменување на Одлуката за задолжителна резерва;
- Одлука за висината на стапката на противцикличниот заштитен слој на капиталот за изложености во Република Северна Македонија и за изложености кон други земји;
- Одлука за изменување на Одлуката за начинот на формирање и објавување на курсевите на Народната банка на Република Македонија;
- Одлука за пуштање во оптек ковани пари во апоен од 2 денари;
- Одлука за пуштање во оптек ковани пари во апоен од 5 денари;
- Одлука за изменување и дополнување на Одлуката за издавање книжни пари во апоен од 100 денари со изменети белези;
- Одлука за изменување и дополнување на Одлуката за издавање книжни пари во апоен од 1000 денари со изменети белези;
- Одлука за дополнување на Одлуката за начинот и условите под кои резидентите коишто не се овластени банки, можат да отвораат и да имаат сметки во странство;
- Одлука за изменување и дополнување на Одлуката за методологијата за идентификување системски значајни банки;
- Одлука за воведување на финансиски мерки против тероризам и ширење (распространување) на оружје за масовно уништување и нивно финансирање;

- Одлука за изменување на Одлуката за задолжителната резерва;
- Одлука за начинот на формирање и објавување на средните курсеви на Народната банка на Република Северна Македонија;
- Одлука за расположливите депозити;
- Одлука за изменување на Одлуката за девизен депозит кај Народната банка на Република Македонија;
- Одлука за благајничките записи;
- Одлука за утврдување на листа на најрепрезентативните услуги поврзани со платежната сметка и формата и содржината на информативниот документ за надоместоците и извештајот за надоместоците и нивните заеднички симболи;
- Одлука за горната граница на износот на плаќања со мала вредност;
- Одлука за критериумите за класификација на платните системи, стандардите за нивното работење и барањата за гарантен механизам;
- Одлука за барањата што треба да ги исполнуваат картичната платежна шема и субјектот што врши процесирање;
- Одлука за видот на извештаите за работењето на платните системи и начинот и роковите за нивно доставување;
- Одлука за позициите од кои се состои почетниот капитал и сопствените средства на платежната институција и институцијата за електронски пари, како и видот, содржината и начинот на доставување на извештаите за сопствените средства;
- Одлука за минималниот износ на осигурителната полиса или на гаранцијата за покривање од одговорност;
- Одлука за видот на сигурните, ликвидните и нискоризичните средства коишто се користат за заштита на паричните средства од страна на платежните институции и институциите за електронски пари;
- Одлука за видот, начинот на доставување и содржината на извештаите за заштита на паричните средства;
- Одлука за начинот и условите за пренесувањето на извршувањето важни оперативни функции на надворешни лица од страна на платежната институција, институцијата за електронски пари и операторот на платниот систем;
- Одлука за начинот на вршење надзор над работењето на давателите на платежните услуги, издавачите на електронски пари, нивните агенти, операторите на платните системи и надворешните лица;
- Одлука за извршување платежни трансакции;
- Одлука за водечкиот број на давателите на платежните услуги и стандардите за конструкција на платежните сметки;
- Одлука за условите и постапката за отворање и затворање на платежните сметки во Народната банка на Република Северна Македонија.

2.4.2. Усогласеност со законската регулатива

Банката во своето работење и во текот на 2022 година се придржуваше на пропишаните законски рамки на кредитна изложеност и вложување кај други, и тоа:

- почетниот капитал за основање банка, кој, според законската регулатива, треба да изнесува 310.000.000 денари;
- сопствените средства на Банката во однос на почетниот капитал, кои согласно со член 64 од Законот за банки не смеат да изнесуваат помалку од почетниот капитал;

- Банката нема голема изложеност кон лице и со него поврзани лица која надминува 25% од сопствените средства на Банката;
- Банката нема изложеност над пропишаните 10% од сопствените средства кон акционер со квалификувано учество во Банката и со него поврзани лица кои директно или индиректно поседуваат најмалку 5% од вкупниот број акции или издадени акции со право на глас кои овозможуваат значително влијание врз управувањето со Банката;
- Банката нема акции во други банки кои поседуваат капитални делови во Банката поголеми од 5%;
- Банката не поседува контрола врз нефинансиска институција;
- вкупната изложеност кон сите лица со посебни права и одговорности и со нив поврзани лица изнесува 3,14% од сопствените средства на Банката и е во рамки на законскиот лимит од 3% по лице од сопствените средства на Банката;
- отворената девизна позиција на Банката (дневна) е во рамки на лимитите до 30% од сопствените средства на Банката;
- имотот на Банката во земјиште, згради, опрема и капитални делови од други банки, небанкарски финансиски институции изнесува 38,40% што е во согласност со член 78 од Законот за банки, според кој истиот не смее да надминува 60% од сопствените средства.

2.5. Деловно работење на Банката по одделни сегменти

2.5.1. Кредитирање население

Во текот на 2022 година секторите малопродажба од сите економски дејности се соочија со нов сериозен и глобален удар предизвикан од почетокот на војната во Украина. Оваа состојба рефлектираше глобален раст на цените на енергенсите и храната, високи инфлаторни трендови и последователни поскапувања на пазарот на капиталот. Пазарот во најголем дел од годината беше претпазлив и во исчекување на точка на стабилизирање на инфлацијата во која ќе може да се проектираат и планираат нови ценовни политики. Во такви пазарни околности и во услови на неколкугодишна продолжена пазарна неизвесност, Банката активно одговори на пазарниот предизвик и имајќи ги предвид околностите, продуцираше резултати во рамки на очекувањата. Како резултат на континуирана ангажираност на деловната мрежа и покрај претпазливиот пазар и применетиот конзервативен пристап во кредитирањето, генерирана е солидна годишна побарувачка во кредити во износ од околу 3 милијарди денари.

Новоодобрените кредитни пласмани кај сегментот домаќинства го задржаа високиот стандард поставен во минатите години и со исплатени 1,81 милијарди мкд се приближија до планираното ниво кое беше поставено пред да настапи новата криза. Ваквиот резултат беше остварен со примена на конзистентна и попрепазлива деловна стратегија, темелена на одржување високо ниво на генериран кредитен потенцијал преку промотивен пласман на трите докажани носечки продукти на Банката: ЦКБ потрошувачки кредит „Доверба“, ЦКБ ненаменски потрошувачки кредит обезбеден со хипотека и ЦКБ станбен кредит, кои учествуваа во вкупните новоодобрени кредити со речиси 86%.

Со годишен пораст на кредитното портфолио во сегментот домаќинства од 2.6 милиони евра, Банката го задржа трендот редовно да забележува годишни порасты, дури и во периодот на тригодишни континуирани глобални кризи. Најголем дел од годишниот раст на портфолиото беше генериран со обезбедени кредити.

Заклучно со крајот на годината, пазарното учество на Банката во сегментот кредитирање на домаќинствата е проценет на 3,23%, правејќи ја втора најдобра средна банка во сегментот кредитирање домаќинства - со вкупно бруто-кредитно портфолио од 6,74 милијарди денари.

Реализираните приходи од камати во сегментот кредитирање домаќинства и покрај сериозниот надолен тренд на пазарниот каматен пондер, успеја да се задржат на приближно ниво како минатата година, додека паралелно е забележан значителен раст во приходите од провизии и

надомести комплементарни на кредитирањето. Ова повторно ефектуираше со зголемени вкупни приходи од кредитното работење во сегментот ритејл.

Низ текот на целата година, Банката успеа да оствари и една од примарно поставените цели и со 99,66% од кредитното портфолио на домаќинствата распоредено во редовни категории на ризик излегува од веќе тригодишната глобална пандемска и економска криза со дополнително зголемен квалитет на портфолиото. Во овој сегмент Банката останува категоризирана меѓу оние со најдобар профил на ризик на пазарот.

2.5.2. Картично работење

Во делот на картичното работење во извештајниот период Банката продолжува кон зголемување на картичното работење во целост.

Банката продолжи со издавање дебитни и кредитни картички од Visa и Mastercard меѓународните институции и инсталација на банкомати и ПОС-терминали.

Во чекор со конкуренцијата, и во извештајната година се продолжи со издавање бесконтактни картички и инсталација на бесконтактни ПОС-терминали, како и through the wall банкомати.

Во 2022 година, целосно е завршен процесот на замена на контактните со бесконтактни картички, со што сите Mastercard и Visa картички во промет се бесконтактни.

Бројот на активни картички на 31.12.2022 година споредбено со минатата година по производ е прикажан во прегледот даден подолу:

Производ	31.12.2022	31.12.2021
Visa Electron дебитни картички	-	5
Visa Debit дебитни картички	16,985	16,823
Visa Revolving кредитни картички	535	604
Visa Business картички	47	55
Maestro дебитни картички	-	-
Debit Mastercard	25,477	24,798
World Debit Mastercard	281	88
MasterCard Revolving кредитни картички	2,003	2,157
MasterCard Gold кредитни картички	95	95
MasterCard Business картички	131	117
Вкупно	45,554	44,742

Од аспект на опслужување на картичките, бројот на трговци, активни продажни места и инсталирани банкомати на 31.12.2022 година споредбено со минатата година е прикажан во следниот преглед:

	31.12.2022	31.12.2021
Трговци	183	206
ПОС-терминали	205	234
Банкомати	42	39

2.5.3. Кредитирање правни лица

Светската здравствена криза предизвикана од пандемијата на ковид-19 предизвика добар дел од правните лица да ги одложат инвестициите и да се насочат кон одржување на

нормалното функционирање во услови на пандемија. Продолжение на оваа криза претставува енергетската криза директно предизвикана од руско-украинската војна, која негативно се одрази речиси на сите бизнис-активности. Оваа криза дополнително предизвика дестабилизација на бизнис-секторот, особено кај компаниите каде доминантен трошок е трошокот за гориво, нафта и нафтени деривати, мазут и електрична енергија, како кај производствениот сектор и компаниите кои се занимаваат со транспортна дејност. Согласно со оваа ситуација кај приватните нефинансиски друштва, активностите на Банката доминантно беа насочени кон одржување на квалитетот на кредитното портфолио на правни лица, кое заклучно со 31.12.2022 година, 91,3% е класифицирано во А и Б категорија на ризик.

Во текот на 2022 година, исплатени се 58 кредитни партии што претставуваат 182,2 милиони денари исплатени средства. Кредитното портфолио за правни лица во 2022 година заврши со 769,47 милиони денари или за 5,05% помалку во споредба со изминатата 2021 година. Намалувањето на кредитното портфолио освен од месечните редовни доспевања беше предизвикано и од предвремено затворање на кредитни изложености во износ од околу 117,47 милиони денари.

Од друга страна, пак, во текот на 2022 година, издадени се 87 банкарски гаранции на вкупна вредност од 32,348,707 денари. Износот на издадените гаранции во текот на 2022 година е за -49.39% понизок од минатогодишните издадени гаранции.

Вонбилансните позиции на Банката кон крајот на 2022 година изнесуваа над 307 милиони денари, структурирани по следниот ред:

Структура на вонбилансната изложеност на 31.12.2022 година – правни лица

Вонбилансна изложеност 31.12.2022	Износ (мкд)
Бизнис-кредитни картички	6,474,883
Овердрафти	127,008,826
Банкарски гаранции	173,823,979
Кредити на транши	0
Вкупно	307,307,688

2.5.4. Кредитна администрација

Дирекцијата за кредитна администрација во 2022 година успешно одговори на зададените обврски и задачи и истите ги комплетираше и ги исполни во согласност со предвидените процедури и правила.

Дирекцијата за кредитна администрација ги адаптира сите процеси на функционирање на исклучително високо ниво, преку функционирањето на електронскиот фолдер со што е овозможено подобрување на процесот на верификација со цел навремено, комплетно и точно да се одговори на потребите и барањата на сите организациски единици.

Дирекцијата за кредитна администрација, на месечно ниво, до членовите на Управниот одбор известува за бројот на предмети кај коишто е извршена верификација на документацијата.

2.5.5. Денарски платен промет

Тековното работење и сите активности на Службата за платен промет во земјата во 2022 година беа насочени кон зголемување на обемот на учество на Банката во платните системи во земјата и зголемување на профитабилноста од оваа финансиска активност. Реализираниот приход во 2022 година од деловното работење на денарскиот платен промет на Банката, во однос на 2021 година, бележи зголемување за 4,21% како резултат на:

- зголемени приходи од наплата на провизии за водење и управување на клиентски сметки за 5,18%;
- зголемени приходи од наплата на провизии од извршени банкарски операции за 3,61%;
- зголемени приходи од наплата на провизии за користење нови технологии и онлајн-услуги на Банката за 12,58%;
- зголемени приходи од наплата на провизии од останати услуги за 28,55%;
- намалување на расходи по основ на учество на Банката во платните системи во земјата за 0,49%.

Банката во 2022 година од оваа финансиска активност оствари поголем нето-приход во однос на 2021 година за 2,95%.

2.5.6. Платен промет со странство

Ангажираноста на Службата за платен промет со странство во извештајниот период беше максимално насочена кон ефикасно и, пред сè, активно и континуирано задоволување на потребите на клиентите за реализација на платниот промет со странство. Сите напори беа насочени кон клиентите, односно кон презентација на потенцијалните предности кои ги нуди нашата банка во однос на точно, ефикасно и евтино извршување на платните инструменти во делот за платен промет со странство.

Платниот промет со странство се извршува преку целата деловна мрежа на Банката како и преку електронско и мобилното банкарство за сите типови на безготовински трансакции. Службата за платен промет со странство постојано вршеше непосредна и посредна координација со останатите организациски делови на Банката и го презентираше начинот на работа со постојана комуникација, како со вработените така и со клиентите. За нововработените и сите заинтересирани вработени лица во Банката беа одржувани стручни, непосредни и повеќедневни обуки.

Во услови кога пандемијата со Ковид-19 во светот продолжи и во текот на 2022 година што, секако, повторно имаше негативен економски и финансиски ефект кај најголем број субјекти, сепак Банката за делот на платниот промет со странство го оствари планираниот раст за 2022 година. Притоа, бројот на извршени трансакции е скоро идентичен, а прометот преку сметките е минимално намален за 2% во однос на претходната 2021 година, додека приходите од провизии се зголемени за 3% во однос на претходната година, но истовремено со зголемување на расходите по девизно работење за 6% во однос на претходната 2021 година.

Имајќи го предвид горенаведеното, во извештајниот период 2022/2021 година, нето-приходот кај услугите извршени преку платниот промет со странство во однос на претходната година е малку поголем за 2%.

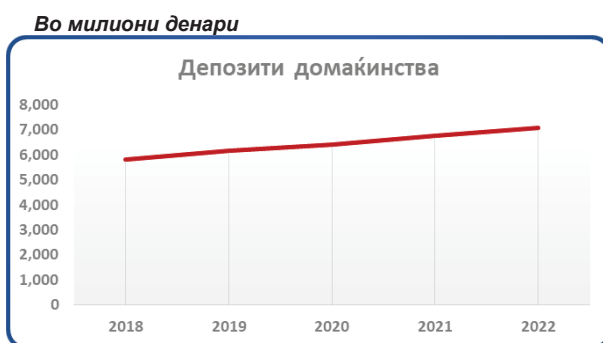
2.5.7. Служба за деловна мрежа

Економските услови во кои започна изминатата 2022 година беа во знакот на справување со последиците кои се чувствуваа и по стивнување на светската пандемија, но истовремено се појавија и безбедносните ризици со случувањата во Украина кои предизвикаа дополнителни ризици во делот на набавка на енергенс и зголемен притисок на инфлаторните движења кои веќе беа ефектуирани во македонската економија. Во овие услови, Службата за деловна мрежа мораше да се справува со предизвиците кои беа неминовни и во финансискиот сектор, односно: поголема претпазливост на клиентите, намалување на нивото на толеранција кон ризик, како и повлекување на дел од слободните парични средства на физичките лица во целокупниот банкарски сектор. Имајќи го предвид претходното, Службата за деловна мрежа имаше сериозна задача во остварување на планираните цели во делот на прибирање средства, но со навремено преземени активности и со огромен ангажман на вработените во деловната мрежа, имавме значајно остварување на поставените цели.

Фокусот на деловната мрежа првично беше насочен кон задржување на депозитното портфолио, а потоа и негов пораст, како и остварување на предвидените цели за кредитирање и приходи од провизии. Во таа насока, деловната мрежа презеде чекори за подобрување на постојните процеси, имплементираше новитети во работењето и ја зголеми понудата за постојните и потенцијалните клиенти. Дополнително, службата посвети значително внимание на дообучување на постојните вработени за работење во комплексни услови, како и организирање темелни обуки за новите вработени.

Во изминатата 2022 година, Банката го задржа растот на привлекување депозити од население и успеа делумно да ги оствари плановите за раст со реализација речиси од 80% од планираното што претставуваше одличен резултат имајќи ги предвид сите ризици кои се појавија во економското и финансиско окружување. Имено, Банката оствари зголемување на привлечените средства од секторот население кои пораснаа за 4.82% или во апсолутен износ од 311 милиони денари во однос на минатата година. Во однос на процесите за клиентска услуга, кои се одвиваат во рамките на експозитурите, Службата за деловна мрежа имплементираше неколку мерки кои се во насока на подобрување на оперативната ефикасност со засилени контролни механизми за намалување на ризиците во работењето.

Банката, согласно со остварените резултати, континуирано ги зголемува привлечените средства од секторот население што ја потврдува довербата која ја имаат клиентите, а со тоа остварува и зголемување на пазарното учество на Банката во овој сегмент.

Согласно со финансискиот и деловниот план на Банката, Службата за деловна мрежа изврши распределба на таргетите врз основа на соодветна методологија кон организациските единици (филијали и експозитури) при што вршеше континуирано следење на остварените резултати како основа за преземање дополнителни активности. Ова придонесе во остварувањето најдобри можни резултати во сите сегменти на работењето на Банката.

2.5.8. Трезорско работење

Во известувачкиот период, Службата за трезорско работење вршеше непречено снабдување со готовина за потребите на трезорите, благајните во експозитурите и банкоматите. Исто така, беа извршени обуки за работа со готовина на нови вработени и обуки за администрирање со АТМ-и.

Службата изврши набавка на нови високософистицирани бројачи за броење книжни пари и вршеше редовно ажурирање на софтверот на постоечките бројачи за распознавање фалсификувани банкноти согласно со дефинирани стандарди на НБРСМ. За навременото и точно извршување на задачите, во текот на 2022 година, беа унапредени одредени контролни процеси при што беа спроведени редовни месечни пописи и усогласувања на готовината на банкоматите, како и решавање рекламации за спорни ситуации при неподигнати средства од клиенти од банкомат.

2.5.9. Информатичка технологија

Најзначајни активности во известувачкиот период за 2022 година во областа на информатичката технологија се:

1. Виртуелизација на серверите во систем-салата на Централна кооперативна банка АД Скопје.
2. Во 2021 година почнат е проект за воведување софтвер за виртуелизација, а во 2022 е реализиран. Најголеми придобивки од овој проект се тоа што е обезбедена поголема редувантност на сервисите, заштеда на електрична енергија, просторна заштеда, заштеда на потреба од климатизирање, полесна администарција и одржување, полесно правење back-up, оптимално искористување на хардверските ресурси, брзо додавање нови сервери, голема погодност за тестирање нови продукти и решенија и друго. Виртуелизирани се 43 сервиса кои се наоѓаа на 17 физички сервери. Сите тие сервиси, односно сервери се префрлени на 3 физички сервера.
2. Замена на застарен хардвер
Во 2022 година, заменети се 51 работна станица, десктоп-компјутери и лаптопи. Замената е направена затоа што тие машини беа со застарен хардвер и софтвер. По направеното истражување од страна на Дирекцијата за управување со ИТ архитектура и инфраструктура, заклучено е дека многу од десктоп-компјутерите кои се користат во експозитурите и дирекцијата се премногу стари и со многу стар оперативен систем Windows XP како и Windows 7. Овие оперативни системи се стари и немаат веќе поддршка како и безбедносни надградби од страна на Microsoft и претставуваат ризик за ИТ безбедноста на Банката. Исто така и нивниот хардвер е дотраен што доведува до чести проблеми и потреба од интервенции од страна на ИТ.
3. Набавка на софтвер за Дирекција за човечки ресурси
Набавен е софтвер за потребите на Дирекцијата за човечки ресурси. Дирекцијата за човечки ресурси користеше неколку различни апликации за следење на вработените и за пресметка на плата. Во 2022 година контактирани се три понудувачи и по извршените

презентации, избрана е компанија која го имплементира софтверот за човечки ресурси и следење на плата.

4. Воведување софтвер за менаџирање со средства во ИТ
Дирекцијата за информатички технологии има потреба од прецизна и навремена евиденција на средствата за кои е задолжена Дирекцијата за ИТ. Ситуација, до воведување на софтверот, беше таква што евиденцијата на средствата се наоѓаше во разни ексел-табели, ворд-документи и во други датотеки од разни формати. Постоеше слабост во ненавремено ажурирање на податоците. Затоа минатата година воведен е софтвер за менаџирање на средствата во ИТ. Дополнително, воведен е софтвер за следење на параметрите и функционирањето на серверите, рутерите и свичевите во ИТ-инфраструктурата на Банката.
5. Endpoint Detection Response (EDR) софтвер
Воведено е софтверско решение со технологија за заштита од вируси, spyware и други малициозни кодови во локалната мрежа.
6. Проект за онлине-аплицирање за кредити за физички лица
Завршен е проектот за онлајн-аплицирање за кредити за физички лица и е пуштен во употреба во април 2022 година.

2.5.10. ОСИС

Во областа на управување со сигурноста на информативниот систем и заштитата на личните податоци, во текот на 2022 година, спроведена е редовна анализа и оценка на ризиците по средствата на информативниот систем и е ажурирана информативната книга на Банката. Направено е ажурирање на мапата на деловни процеси при редовната годишна BIA-анализа (Business Impact Analysis) и ревидирана е Стратегијата за справување со ризици.

Банката изврши и редовно годишно тестирање на Планот за континуитет во работењето. Во 2022 година, Банката изврши самооценка за подготвеноста за одговор на напади од дигитален простор. Како резултат на самооценката произлезе Акциски план за имплементација на современи контроли за заштита од напади од дигитален простор.

Согласно со Планот за обуки, редовно се држат обуки на сите нововработени лица за сигурноста на информативниот систем. Исто така, на редовна основа се вршат тренинзи на сите вработени, со цел доследно спроведување и почитување на одредбите од Политиката за сигурност на информативниот систем.

Ревидирани се интерните акти кои го опфаќаат делот на сигурност на информативниот систем, заштитата на лични податоци и физичката безбедност, преземени се активности во правец на управување со регистрирани сигурносни инциденти, соработка со релевантни надворешни институции, се следат најновите трендови во областа на сигурноста на информациите, сајбер-сигурноста, најдобрите индустриски практики, законската регулатива и нови системи и технологии.

На секои 6 месеци ОСИС го известува Надзорниот одбор на Банката за статусот на системот за управување со информативната сигурност.

2.5.11. Спречување на перење пари и финансирање тероризам

Службата за спречување на перење пари и финансирање тероризам и во текот на 2022 година, продолжи со континуирано преземање разни активности, со цел заштита од овој вид ризик, како и зачувување на угледот и добриот имиџ на Банката. Со цел подобро запознавање со своите клиенти и нивните финансиски активности, Банката со сите расположливи инструменти,

вршеше постојан мониторинг на клиентите и трансакциите, нивно скорирање и адекватно анализирање, притоа ставајќи го акцентот на оние со повисок степен на ризик, како, на пример, работата со нерезиденти и готовински трансакции. За таа цел, Банката продолжи да ги применува пропишаните правила и за сите приливи на нерезиденти со износ над 10000 евра, како и за готовинските трансакции од/над 15000 евра во денарска противвредност за клиентите физички лица резиденти, прибира и разгледува Изјава за потекло на средствата и документ за докажување на потеклото на средствата. Во текот на 2022 година, се изработени 359 /тристапедесетидевет/ засилени анализи.

Службата имаше и низа дополнителни активности, пред сè, поврзани со редовната контрола од страна на НБРСМ, поточно со постапување по наодите од последната контрола, како и активности во врска со контрола од страна на Службата за внатрешна ревизија. Во четвртиот квартал беа започнати и активностите околу ревидирање на сите интерни акти на службата заради усогласување со новиот Закон за СППФТ („Сл. весник на РСМ“ бр. 151/2022).

Службата во текот на 2022 година, согласно со законската регулатива и интерните акти од областа на спречување на перење пари и финансирање тероризам, ја ревидираше Проценката на ризик од перење пари и финансирање тероризам на Банката, во која сите фактори на ризик од ПП/ФТ се оценети со ниво на ризик - средно ризично, така што и крајната оценка за вкупниот агрегатен ризик на ниво на банка е - ниво на ризик 2 – среден ризик.

Во текот на 2022 година, во Службата за СППФТ повторно имаше кадровски измени, поточно еден од вработените даде отказ, така што на крајот од 2022 година имаше тројца вработени во Службата, од кои двајца нови во Службата, така што дел од активностите на Службата се однесуваа на нивна обука.

И во текот на 2022 година, Службата продолжи успешно да соработува со надворешни органи и институции вклучени во активности од областа на спречување перење пари и финансирање тероризам и во законски предвидените рокови доставуваше извештаи пропишани со регулативата.

Вработените од Службата за СППФТ активно учествуваа на сите состаноци на Комисијата за АМЛ при МБА.

Согласно со законската регулатива, Службата спроведуваше обука од областа на спречување перење пари и финансирање тероризам на сите вработени во Банката и на нововработените лица.

За својата работа, Службата редовно, на месечна и квартална основа доставуваше извештаи до Управниот и до Надзорниот одбор.

2.5.12. Човечки ресурси

Централна кооперативна банка својата успешност ја заснова благодарение на современиот пристап во управувањето со човечките ресурси кој се состои од нивно соодветно ангажирање, оценка и вреднување на нивните перформанси, како и нивно стручно усовршување во одредени области.

Во текот на 2022 година, во Банката беа вработени 41 лица, а, исто така, од Банката заминаа 54 лица, со што вкупниот број на вработени на 31.12.2022 година изнесува 226.

Банката се грижи за континуирано подобрување и унапредување на квалификациската структура на своите вработени, со едуцирање на постојните вработени, како и вработување нов, стручен и квалитетен кадар.

Табела 20: Квалификациска структура на вработените во споредба со претходни години:

Опис	Состојба			Структура		
	2020	2021	2022	2020	2021	2022
Доктори на наука	3	3	2	1%	1%	1%
Магистри на наука	31	27	24	12%	11%	11%

Високо образование	181	179	166	72%	75%	74%
Вишо образование	6	1	0	2%	0%	0%
Средно образование	31	30	34	12%	13%	14%
Вкупно	252	240	226	100%	100%	100%

Во текот на 2022 година, Банката продолжи со реализација на обуки и стручни усовршувања на вработените. Темите на обуките произлегоа од идентификуваните потреби за обука и законските барања за конкретна специјализација и знаење. Овие обуки беа спроведени, како од интерни обучувачи, така и од екстерни агенции, компании и институции. Најголем број од остварените обуки беа во насока на воведување на нововработените лица, како и оспособување на вработените за примена на политиките, процедурите и упатствата на Централна кооперативна банка. Исто така, се реализираа обуки за примена на нови законски барања, управување со ризици, управување со човечките ресурси, спречување перење пари и финансирање тероризам, заштита на лични податоци, обуки за безбедност и здравје при работа и слично.

Како резултат на соработката со универзитетите во земјата, за стручен развој и стекнување работно искуство на младите студенти кои имаат интерес за работа во банкарскиот сектор во РС Македонија, во текот на 2022 година, беа спроведени поголем број работни практики на студентите, со тенденција во иднина овој број постојано да се зголемува. Исто така, во соработка со Агенцијата за вработување на РС Македонија беа спроведени и практични обуки на лица до 29-годишна возраст сè со цел за нивно полесно вработување во банкарскиот сектор.

Условите во кои Дирекцијата за човечки ресурси ја остваруваше својата активност во текот на 2022 година, пред сè, беа определни од ефектите од здравствената и економската криза која започна во 2020 година.

2.5.13. Финансиска контрола

Дирекцијата за финансиска контрола ги обединува работењето на Службата за сметководство и Службата за менаџерска контрола.

Покрај редовните активности во делот на финансиско-сметководственото работење, Дирекцијата во изминатата година продолжи да го унапредува известувањето и да врши измени и дополнувања на интерни акти од делокругот на нејзиното работење. Дирекцијата тесно соработуваше со останатите дирекции во Банката и беше нивна поддршка во подготовката на бројни заднински операции, со што даде свој придонес кон брзата и квалитетна услуга за клиентите на Банката.

2.5.14. Внатрешна ревизија

При извршувањето на своите активности, примарните цели на Внатрешната ревизија беа насочени кон обезбедување независна и објективна оценка на адекватноста и ефикасноста на системите за внатрешна контрола, оценка на спроведувањето на политиките за управување со ризиците, оценка на поставеноста на информативниот систем, оценка на точноста и веродостојноста на трговските книги и финансиските извештаи, проверка на точноста, веродостојноста и навременоста во известувањето согласно со прописите, следење на почитувањето на прописите, етичкиот кодекс, политиките и процедурите и оценка на системите за спречување перење пари и оценка на услугите што Банката ги добива од друштвата за помошни услуги.

Активностите беа спроведувани во согласност со меѓународната професионална рамка за вршење внатрешна ревизија, позитивните прописи, етичкиот кодекс на Банката и сетот акти со кои интерно се уредува работењето на Внатрешната ревизија. Внатрешната ревизија, исто така, е посветена на континуирано подобрување на квалитетот на ревизорскиот персонал преку континуиран професионален развој.

Согласно со член 97 од Законот за банки „Службен весник на Република Македонија“ бр. 67/07, 90/09, 67/10, 26/13, 15/15, 153/15, 190/16, 7/19 и 101/19), Службата за внатрешна ревизија (во натамошниот текст: Внатрешната ревизија) изработи Годишен извештај за своето работење во текот на 2022 година.

Годишниот план за работа на внатрешната ревизија за 2021 година беше одобрен со Одлука од страна на Надзорниот одбор на Банката на 162-та седница, архивски број 0204-162, донесена на Седницата одржана на 13.12.2021 година.

За својата работа и ревизорските ангажмани, Службата редовно на месечна и на квартална основа доставуваше извештаи до Надзорниот одбор и до Одборот за ревизија. Во согласност со регулаторната рамка, Службата за внатрешна ревизија достави и полугодишен и годишен извештај до Надзорниот одбор и до Одборот за ревизија на Банката.

За остварување на своите цели, Внатрешната ревизија спроведе планирани (редовни) ревизии, кои ги предвиде со Годишниот план за работа и непланирани (вонредни) ревизии - по барање на менаџментот на Банката. Примарните цели на Внатрешната ревизија беа насочени кон обезбедување независна и објективна оценка на адекватноста и ефикасноста на системите за внатрешна контрола, оценка на спроведувањето на политиките за управување со ризиците, оценка на поставеноста на информативниот систем, оценка на точноста и веродостојноста на трговските книги и финансиските извештаи, проверка на точноста, веродостојноста и навременоста во известувањето согласно со прописите, следење на почитувањето на прописите, етичкиот кодекс, политиките и процедурите и оценка на системите за спречување перење пари и оценка на услугите што Банката ги добива од друштвата за помошни услуги.

Имплементираните системи на мониторинг на статусот на ревизорските наоди обезбеди можност за следење на преземените корективни активности дефинирани со средниот менаџмент и/или Управниот одбор на Банката, во рамки на договорените рокови, квартално следење на статусот на сите изречени препораки, мониторинг/follow up ревизии во клучни сегменти и преку редовни ревизии во кои имплементацијата на препораките беше дел од предметот на ревизија.

Во известувачкиот период, ревизорскиот тим беше составен од три вработени лица, од кои едно вработено лице со професионално звање овластен ревизор и два помлади ревизори⁹. Внатрешната ревизија е усогласена со законската одредба дека најмалку едно од вработените лица треба да е овластен ревизор.

Генерално извршивме исполнување на Годишниот план за ревизија со одобрено одложување на четири ревизорски ангажмани кои не беа реализирани поради намалениот број на вработени во Службата. Оттука, напоменуваме дека Годишниот план за 2022 година, не го реализиравме во целост согласно со планираниот опфат и динамика на ревизија дефиниран во Годишниот план за работа на внатрешната ревизија за 2022 година, односно спроведовме 13 редовни ревизорски ангажмани дефинирани со Планот за работа за 2022 година и 6 вонредни ревизорски ангажмани.

Активностите беа спроведувани во согласност со меѓународната професионална рамка за вршење внатрешна ревизија, позитивните прописи, етичкиот кодекс на Банката и сетот акти со кои интерно се уредува работењето на Внатрешната ревизија. Внатрешната ревизија, исто така, е посветена на континуирано подобрување на квалитетот на ревизорскиот персонал преку континуиран професионален развој.

Во согласност со стандардот 1320, Известување за проценка на квалитетот и програмата за подобрување, извршена е внатрешна проценка и надворешна независна валидација на самопроценувањето на работата на внатрешната ревизија во текот на првиот и вториот квартал од тековната 2022 година. Резултатите од внатрешната проценка со Акциски план и рокови за имплементација и Независната надворешна валидација на самоценувањето на квалитетот на работата на Службата беа презентирани до органите на Банката. Како дел од работењето на Службата за внатрешна ревизија е спроведување тековни проценки кои се реализираат

⁹ Во последниот квартал Службата за внатрешна ревизија функционираше со две лица поради спогодбено раскинување на договор за вработување – даден отказ на едно лице.

секојдневно на ниво на агажман, а периодичната проценка е спроведена за прв пат во тековната 2022 година.

Службата за внатрешна ревизија по извршената внатрешна проценка и надворешна независна валидација на самопроценувањето на работата на внатрешната ревизија изготви Акциски план со рокови за усогласување. По извршеното ревидирање на актите за унапредување на работењето и усогласување со стандардите, може да нотираме дека Службата за внатрешна ревизија е во целост усогласена со Стандардите за внатрешна ревизија согласно со извршената внатрешна проценка и надворешна независна валидација на самопроценувањето на работата на внатрешната ревизија.

2.5.15. Надворешна ревизија

Собранието на акционери по предлог на Надзорниот одбор и Одборот за ревизија го избира, назначува и разрешува Друштвото за ревизија кое врши ревизија на финансиските извештаи и работењето на Банката.

Друштвото за ревизија кое се избира, мора да работи во согласност со сметководствените стандарди, меѓународните стандарди за финансиско известување, Законот за ревизија, со Кодексот за етика на професионалните сметководители утврдени од страна на Меѓународната федерација на сметководители, други прописи со кои се регулира содржината на ревизијата на работењето и на годишните финансиски извештаи на Банката и други правила со кои се регулира работењето на Друштвото за ревизија.

Поради ограничувањето во регулативата за најмногу пет последователни ревизии од страна на исто друштво за ревизија кое врши ревизија на годишните финансиски извештаи, Банката внимава при изборот и врши периодична ротација на друштвото за ревизија.

За ревизија на финансиските извештаи на Банката за 2022 година, во согласност со донесена одлука од Собранието на акционери на Банката, како независен надворешен ревизор е избрано „Друштвото за ревизија РСМ Македонија ДООЕЛ Скопје“.

Претседател на Управен одбор,
Неделин Валчев

Член на Управен одбор,
Станимир Станчев

Член на Управен одбор,
Орце Трајковски

Прилог 1: Биланс на успех

Опис	1.1.-31.12.2022 во 000 денари			Индекс	
	2022	2021	План 2022	2022 2021	2022 ПЛАН
Приходи од камата	384,128	390,112	396,798	98	97
Расходи за камата	(100,221)	(110,890)	(111,623)	90	90
Нето-приходи/(расходи) од камата	283,907	279,222	285,175	102	100
Приходи од провизии и надоместоци	170,542	155,122	168,572	110	101
Расходи за провизии и надоместоци	(64,030)	(63,813)	(63,776)	100	100
Нето-приходи/(расходи) од провизии и надоместоци	106,512	91,309	104,796	117	102
Нето-приходи/(расходи) од курсни разлики	9,844	9,424	10,086	104	98
Останати приходи од дејноста	16,336	16,268	20,295	100	80
Исправка на вредноста на финансиските средства, на нето-основа	(6,441)	(9,084)	(16,221)	71	40
Загуба поради оштетување на нефинансиските средства, на нето-основа	(155)	(194)	(194)	80	-
Трошоци за вработените	(166,408)	(163,463)	(172,385)	102	97
Амортизација	(29,727)	(31,144)	(31,734)	95	94
Останати расходи од дејноста	(170,887)	(161,041)	(167,526)	106	102
Добивка/(загуба) пред оданочување	42,981	31,297	32,292	137	133
Данок на добивка	(4,878)	(3,625)	(3,635)	-	134
Добивка/(загуба) за финансиската година	38,103	27,672	28,657	138	133

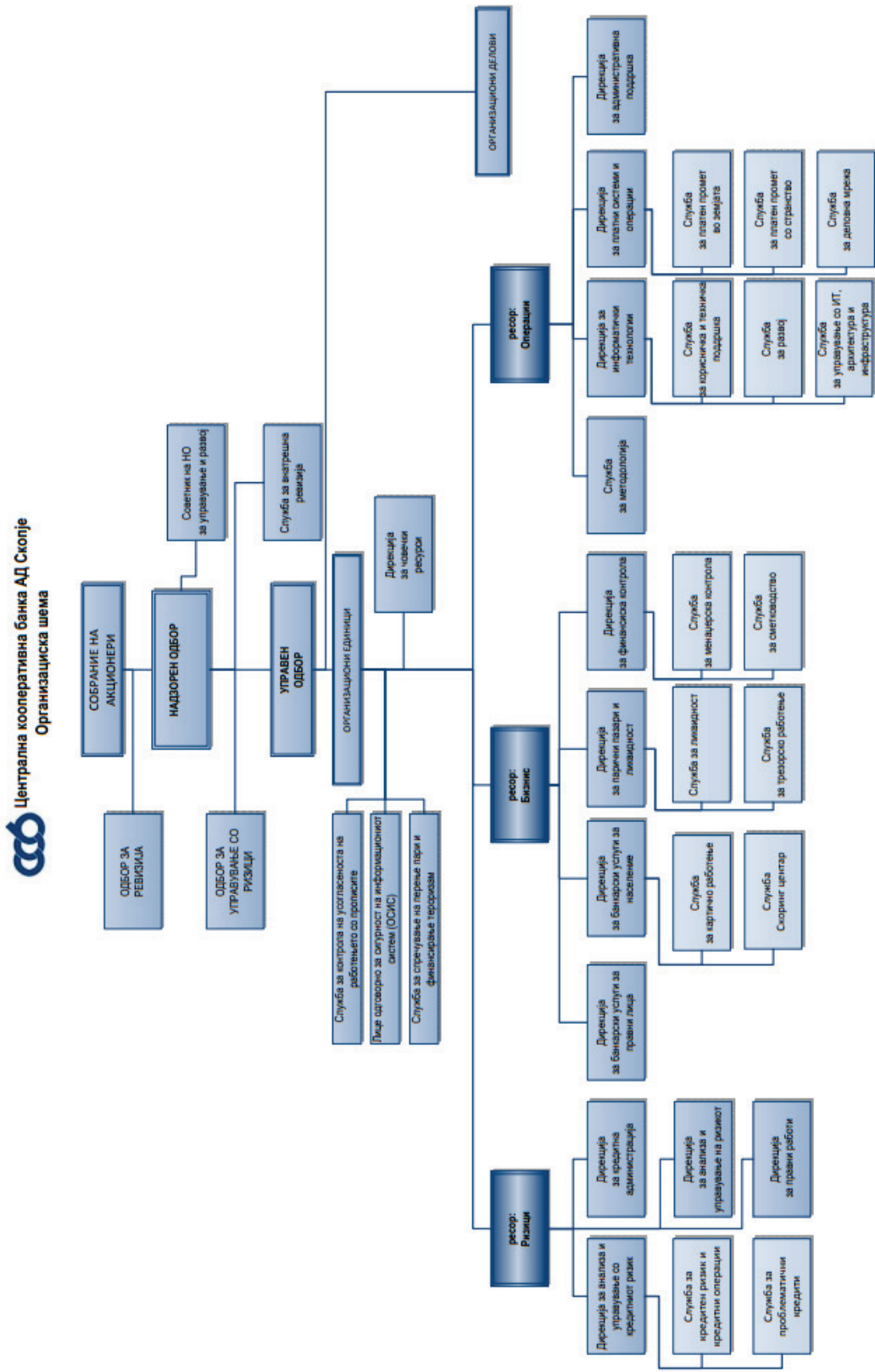

Прилог 2: Биланс на состојба

31 декември	во 000 денари			Индекс	
	2022	2021	План 2022	2022 2021	2022 ПЛАН
Опис					
Парични средства и парични еквиваленти	1,503,347	1,718,537	1,655,076	87	91
Кредити на и побарувања од други комитенти	7,431,375	7,315,790	7,818,124	102	95
Вложувања во хартии од вредност	1,405,394	1,591,572	1,799,442	88	78
Побарувања за данок на добивка (тековен)	-	-	-	-	-
Останати побарувања	222,454	199,169	199,770	112	111
Преземени средства врз основа на ненаплатени побарувања	620	776	560	80	111
Нематеријални средства	45,582	54,879	53,004	83	86
Недвижности и опрема	562,089	567,301	565,794	99	99
Вкупна актива	11,170,861	11,448,024	12,091,770	98	92
Депозити на банките	10,837	9,460	9,460	115	115
Депозити на други комитенти	9,414,811	9,704,892	10,317,801	97	91
Обврски по кредити	-	-	-	-	-
Субординирани обврски	311,916	312,348	312,639	100	100
Посебна резерва и резервирања	2,780	2,489	2,612	112	106
Останати обврски	123,221	149,642	151,435	82	81
Вкупно обврски	9,863,565	10,178,831	10,793,947	97	91
Запишан капитал	1,397,967	1,397,967	1,397,967	100	100
Премии од акции	524	524	525	100	100
Ревалоризациски резерви	996	996	996	100	100
Останати резерви	84,617	56,945	56,946	149	149
Задржана добивка/(Акумулирана загуба)	-176,808	-187,239	-158,611	94	111
Вкупно капитал и резерви	1,307,296	1,269,193	1,297,823	103	101
Вкупна пасива	11,170,861	11,448,024	12,091,770	98	92

Прилог 3: Организацијска шема

Прилог 4: Податоци за членовите на одборите

Претседател на Надзорен одбор	Тихомир Ангелов Атанасов
Година на раѓање	1972
Пол	Машки
Професионален ангажман	Прокуррист во „Централна кооперативна банка“ АД Софија
Податоци за материјалните надоместоци и други права од договори за работи	Примањата се остварени надвор од РСМ, се од доверлив карактер и не може да бидат објавени
Државјанство	Бугарско
Датум на првично именување	20.6.2008 година
Постоен мандат	4 години
Податоци за членување во други органи на надзор	1. Овластен претставник на „Централна кооперативна банка“ АД Софија во Надзорниот одбор на Осигурително и реосигурително акционерско друштво „АРМЕЕЦ“ АД СОФИЈА 2. Овластен претставник на „ЦКБ ГРУП“ ЕАД Софија во Надзорниот одбор на „Зрнени храни“ АД СОФИЈА „ЦКБ ГРУП“ ЕАД СОФИЈА
Податоци за членување во други органи на управување	
Податоци за членување во други органи	Член на Одборот за ревизија на Централна коопретивна банка АД Скопје За учество на седница на Надзорниот одбор, заклучно до јуни 2022 година, се исплаќаше нето-надоместок од 500 евра во денарска противвредност. Од јули 2022 година се исплаќаше нето-надоместок од 1000 евра во денарска противвредност.
Надоместок кој го добиваат членовите на Одборот	За учество на седница на Одборот за ревизија, заклучно до јуни 2022 година, се исплаќаше нето-надоместок од 400 евра во денарска противвредност. Од јули 2022 година се исплаќаше нето-надоместок од 500 евра во денарска противвредност.

Член на Надзорен одбор	Д-р Георги Димитров Константинов
Година на раѓање	1966
Пол	Машки
Професионален ангажман	
Податоци за материјалните надоместоци и други права од договори за работи	Примањата се остварени надвор од РСМ, се од доверлив карактер и не може да бидат објавени
Државјанство	Бугарско
Датум на првично именување	20.6.2008 година
Постоен мандат	4 години
Податоци за членување во други органи на надзор	Не членува во други органи на надзор
Податоци за членување во други органи на управување	1. „ЦКБ АСЕТС МЕНАЏМЕНТ“ ЕАД СОФИЈА 2. „БОРИКА – БАНКСЕРВИЗ“ АД
Податоци за членување во други органи	Член на Одборот за ревизија на Централна кооперативна банка АД Скопје За учество на седница на Надзорниот одбор, заклучно до јуни 2022 година, се исплаќаше нето-надоместок од 500 евра во денарска противвредност. Од јули 2022 година се исплаќаше нето-надоместок од 1000 евра во денарска противвредност.
Надоместок кој го добиваат членовите на Одборот	За учество на седница на Одборот за ревизија, заклучно до јуни 2022 година, се исплаќаше нето-надоместок од 400 евра во денарска противвредност. Од месец 2022 година се исплаќаше нето-надоместок од 500 евра во денарска противвредност.

Член на Надзорен одбор	Христо Георгиев Христов
Година на раѓање	1968
Пол	Машки
Професионален ангажман	Адвокатска канцеларија Христо Христов
Податоци за материјалните надоместоци и други права од договори за работи	Примањата се остварени надвор од РСМ, се од доверлив карактер и не може да бидат објавени
Државјанство	Бугарско
Датум на првично именување	20.6.2008 година
Постоен мандат	4 години
Податоци за членување во други органи на надзор	Не членува во други органи на надзор
Податоци за членување во други органи на управување	Не членува во други органи на управување
Податоци за членување во други органи	Член на Одборот за ревизија на Централна кооперативна банка АД Скопје За учество на седница на Надзорниот одбор, заклучно до јуни 2022 година, се исплаќаше нето-надоместок од 500 евра во денарска противвредност. Од јули 2022 година се исплаќаше нето-надоместок од 1000 евра во денарска противвредност.
Надоместок кој го добиваат членовите на Одборот	За учество на седница на Одборот за ревизија, заклучно до јуни 2022 година, се исплаќаше нето-надоместок од 400 евра во денарска противвредност. Од јули 2022 година се исплаќаше нето-надоместок од 500 евра во денарска противвредност.

Член на Надзорен одбор	Љубен Лилјанов Нанов
Година на раѓање	1971
Пол	Машки
Професионален ангажман	„Крес 2021“ ООД
Податоци за материјалните надоместоци и други права од договори за работи	Примањата се остварени надвор од РСМ, се од доверлив карактер и не може да бидат објавени
Државјанство	Бугарско
Датум на првично именување	20.6.2008 година
Постоен мандат	4 години
Податоци за членување во други органи на надзор	Не членува во други органи на надзор
Податоци за членување во други органи на управување	Не членува во други органи на управување
Надоместок кој го добиваат членовите на Одборот	За учество на седница на Надзорниот одбор, заклучно до јуни 2022 година, се исплаќаше нето-надоместок од 500 евра во денарска противвредност. Од јули 2022 година се исплаќаше нето-надоместок од 1000 евра во денарска противвредност.

Член на Надзорен одбор	Киро Костов
Година на раѓање	1954
Пол	Машки
Професионален ангажман	„Центар за процена“ ДОО Скопје „Трговец поединец судски вештак Киро М. Костов ТП“
Податоци за материјалните надоместоци и други права од договори за работи	Освен примањата од Централна кооперативна банка АД Скопје, остварени се примања во нето-износ од 942.500,00 денари.
Државјанство	Македонско
Датум на првично именување	1.2.2010 година
Постоеен мандат	3 години (заклучно со 25.9.2022)
Податоци за членување во други органи на надзор	Не членува во други органи на надзор
Податоци за членување во други органи на управување	„Делта консалтинг ДООЕЛ“
Надоместок кој го добиваат членовите на Одборот	За учество на седница на Надзорниот одбор, заклучно до јуни 2022 година, се исплаќаше нето-надоместок од 500 евра во денарска противвредност. Од јули 2022 година се исплаќаше нето-надоместок од 1000 евра во денарска противвредност.

Член на Одборот за ревизија	Соња Чулева
Година на раѓање	1952
Пол	Женски
Професионален ангажман	Овластен ревизор
Државјанство	Македонско
Датум на првично именување	15.5.2008 година
Постоен мандат	4 години
Податоци за членување во други органи на надзор	Не членува во други органи на надзор
Податоци за членување во други органи на управување	Управител и сопственик на ревизорска канцеларија „Ревизија Чулева“, Скопје
Надоместок кој го добиваат членовите на Одборот	За учество на седница на Одборот за ревизија, заклучно до јуни 2022 година, се исплаќаше нето-надоместок од 400 евра во денарска противвредност. Од јули 2022 година се исплаќаше нето-надоместок од 500 евра во денарска противвредност.

Член на Одборот за ревизија	Власте Савеевски
<i>Година на раѓање</i>	<i>1953</i>
<i>Пол</i>	<i>Машки</i>
<i>Професионален ангажман</i>	<i>Пензионер</i>
<i>Државјанство</i>	<i>Македонско</i>
<i>Датум на првично именување</i>	<i>15.5.2008</i>
<i>Постоен мандат</i>	<i>4 години</i>
<i>Податоци за членување во други органи на надзор</i>	<i>нема</i>
<i>Податоци за членување во други органи на управување</i>	<i>нема</i>
<i>Надоместок кој го добиваат членовите на Одборот</i>	<i>За учество на седница на Одборот за ревизија, заклучно до јуни 2022 година, се исплаќаше нето-надоместок од 400 евра во денарска противвредност. Од јули 2022 година се исплаќаше нето-надоместок од 500 евра во денарска противвредност.</i>

Согласно со член 384-а од Законот за трговските друштва, Управниот одбор на Централна кооперативна банка АД Скопје, ја дава следната

Централна кооперативна банка АД

Бр. 03-3634
20.04 2023 год.
СКОПЈЕ

ИЗЈАВА
за примена на Кодекс за корпоративно управување

Ние, долупотпишаните членови на Управниот одбор на Централна кооперативна банка АД Скопје изјавуваме дека:

ЦКБ АД Скопје го применува Кодексот за корпоративно управување на Банката заведен со арх. бр. 0204-76/1, усвоен на седница на Надзорниот одбор на Банката, одржана на 19.4.2021 година и истиот е објавен на интернет-страницата на Банката.

ЦКБ АД Скопје во целост ги почитува и применува одредбите од Кодексот за корпоративно управување. Истиот е усогласен со законската и со подзаконската регулатива и претставува збир на принципи и правила за регулирање на заемните односи меѓу Управниот одбор, другите лица со посебни права и одговорности кои извршуваат раководна функција во Банката, Надзорниот одбор, акционерите на Банката и останатите заинтересирани лица.

Отстапувања од Кодексот за корпоративно управување на ЦКБ АД Скопје не постојат и правилата на Кодексот претставуваат обврска за сите органи и за вработените во Банката.

Претседател на Управен одбор,

Неделин Валчев

Член на Управен одбор,

Орце Трајковски

Член на Управен одбор,

Станимир Станчев

Врз основа на член 42-а од Кодексот за корпоративно управување на акционерските друштва котирани на Македоснаката берза АД Скопје, членовите на Управниот одбор на Централна кооперативна банка АД Скопје, ја дават следната:

централна кооперативна банка АД

Бр. 03 - 3635
20.04 202 3 год.
СКОПЈЕ

ИЗЈАВА за усогласеност со Кодексот за корпоративно управување

Ние, членови на Управниот одбор на друштвото Централна кооперативна банка АД Скопје, изјавуваме дека друштвото Централна кооперативна банка АД Скопје во своето работење го применува Кодексот за корпоративно управување на акционерските друштва на Македонска берза АД Скопје, објавен на интернет-страницата на Берзата www.mse.mk.

Друштвото Централна кооперативна банка АД Скопје ги применува принципите и најдобрите практики на корпоративното управување предвидени во Кодексот според пристапот „примени или појасни зошто не си применил“, преку пополнување прашалници чија форма и содржина е пропишана со Кодексот.

Со оваа изјава потврдуваме дека прашалниците се објавени на СЕИ-НЕТ и на интернет-страницата на друштвото Централна кооперативна банка АД Скопје и дека одговорите во истите се точни и вистинити и веродостојно ја отсликуваат примената на принципите и најдобрите практики на корпоративното управување од страна на друштвото Централна кооперативна банка АД Скопје пропишани со Кодексот за корпоративно управување.

Претседател на Управен одбор,
Неделин Валчев

Член на Управен одбор,
Станимир Станчев

Член на Управен одбор,
Орце Трајковски

